

ČÍSLO 11
Ročník IV.
NOVEMBER
1972

8. NOVEMBRA

Nebeských vojsk vodcovia, prosíme vás stále my nehodní: Svojimi modlitbami ochraňujte nás, záštitou krídiel duchovnej slávy svojej zachovajte nás, ktorí pred vami padáme a vrúcne voláme: vyslobodte nás z každého nešťastia, náčelníci nebeských mocností.

Vojvodcovia boží, služobníci jeho slávy, kniežatá anjelov a ochrancovia ľudí, vyprosujte nám všetko užitočné a veľkú milosť, ako vojvodcovia jeho anjelských zástupov.

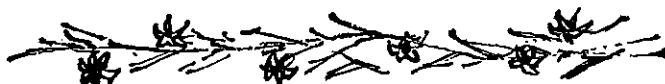
(Tropár a kondák na sviatok sv. archanjela Michala a sv. anjelov.)

21. NOVEMBRA

Dnes je predzvesť dobročinnosti Božej a hlásanie spásy ľudstva. Panna slávnostne prichádza do chrámu Božieho a všetkým zvestuje príchod Kristov. I my k nej radostne voláme: Plesaj ty, na ktorej sa splnili plány Stvoriteľove.

Najčistejší chrám Spasiteľa, drahocenný palác a Panna, svätý poklad slávy Božej dnes prichádza do domu Pánovho, prináša milosť svätého Ducha. Anjeli ju ospevujú: Ona je palácom nebeským.

(Tropár a kondák na sviatok Obetovanie Bohorodičky v chráme.)

SLOVO BOŽIE NA NEDELE A SVIATKY

5. novembra — 24. nedeľa po Sv. Duchu (Ef 2, 14—22; Lk 8, 41—56; Hl 7)

„A keď prišiel do domu, nikomu nedovolil vojsť s ním okrem Petra, Jakuba a Jána, a otca i matky dievčata. Všetci plakali a nariekali nad ňou. On však riekol: „Neplačte! Veď deva nezomrela, ale spí!“ I vysmiali ho, lebo vedeli, že je mŕtva. No on ju chytil za ruku a zvolal: „Dievča vstaň!“ „Tu sa jej vrátil duch a hneď vstala.“

Darca života vracia oplakaný život jedinej dcéry. Vracia pozemský život, aby nás ubezpečil, že pri zachovávaní jeho príkazov nám po pozemskom putovaní daruje život večný.

8. novembra — Sv. Michal, archanjel (Žid 2, 2—10; Lk 10, 16—21)

„Avšak z toho sa neradujte, že sa vám zlí duchovia poddávajú, ale radujte sa, že mená vaše sú zapísané v nebesiach!“

Radujme sa, že v sv. archanjelovi a ostatných Božích dobrých duchoch máme milých ochrancov a prosme ich s vytrvalou láskou, aby nás chránili pred každým nebezpečenstvom, pred každým pádom, pred každým porušením Božieho zákona.

12. novembra — 25. nedeľa po Sv. Duchu (Ef 4, 1—6; Lk 10, 25—37; Hl 8)

„Ktorý z týchto troch zdá sa ti byť bližným tomu, čo upadol medzi lotrov? A on odpovedal: Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo. I riekol mu: Choď a rob podobne!“

Isť a robiť podobne ako onen, podľa mena neznámy Samaritán, znamená kráčať cestou pevnej, nezištnej a obetavej lásky, ktorou najlepšie ukážeme ako milujeme Boha i bližného, lebo naozaj, ak z našej lásky „nemá nič náš bližný, nemá z nej nič ani Boh!“

19. novembra — 26. nedeľa po Sv. Duchu (Ef 5, 9—19; Lk 12, 16—21; Hl 11)

„Zrúcam svoje sýpky a vystavím si väčšie a tam si zhromažďim všetko obilie a svoj majetok. Potom poviem duši svojej: Duša,

máš veľa bohatstva, uloženého na mnohé roky. Odpočíň si, jedz, pi a vesel sa!“

Nedomyslený a naivný postoj človeka, ktorý si myslí, že preplnené sýpky a nadmerné statky zabezpečujú jeho vnútorný pokoj a radosť. Snažme sa pochopiť tento omyl a zhromažďujeme bohatstvo ducha, ktoré obstojí pred večným sudcom a najsľublivejšie nám zabezpečí aj úctu, lásku a vďačnosť ľuďi.

21. novembra — Uvedenie presv. Bohorodičky do chrámu (Žid 9, 1—7; Lk 10, 38—42; 11, 27—28)

„Marta, Marta, staráš sa a znepokojuješ pre mnohé veci, a predsa iba jedno je potrebné. Mária si zvolila najlepší podiel, ktorý jej nebude odňatý.“

Zbytočné starosti nikto nemá rád. A predsa, koľko času, pozornosti a záujmu im niekedy vieme venovať. Malichernosti nám niekedy zatievajú cestu k veľkým, dôležitým, zásluhným a potrebným činom. Dajme im vždy prednosť, lebo dôležité je viac ako bezvýznamné a potrebné je vždy väčšie ako zbytočné!

26. novembra — 27. nedeľa po Sv. Duchu (Ef 6, 10—17; Lk 13, 10—17; Hl 2)

„Pokrytci, či neodvážuje každý z vás v sobotu svojho vola alebo osla od jasiel a nevodí ho napájať? A či túto dcéru Abrahámovu, ktorú diabol už osemnásť rokov mal poviazanú, nebolo treba oslobodiť od pút v deň sobotný? Keď to dopovedal, zahabli sa všetci protivníci jeho. Ale všetok ľud sa radoval zo všetkých tých slávnych činov, ktoré konal.“

Pokrytectvo aj v úcte k Bohu musíme zo svojho života vylúčiť. Musíme byť dostatočne uvedomelí vo svojom náboženskom živote, aby sme vždy vedeli čo smieme a čo nesmieme robiť. Najdôležitejšie je však, aby sme vždy správne rozlíšili čo máme robiť a snažili sa to urobiť čo najlepšie. Vždy na väčšiu slávu Božiu a v prospech našich bližných!

LITURGICKÝ KALENDÁR

November

1. — Kozma a Damián
2. — Acendin
3. — Acefim
4. — Janícus
5. — 24. po sv. Duchu — Galakcion — hl. 7. Utieren: Sídlny oktoichu — polyjelej — anjelský zbor. Ev. Mr 70. Na chváľte verše oktoichu 8. verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár nedele, Sl. kondák nedele i nyní chrámu. Ap. 221, Ev. Lk 39. Večiereň: Každodenná.
6. — Pavol
7. — Hieron
8. — Michal
9. — Matrona
10. — Erast
11. — Minas
12. — 25. po sv. Duchu — Jozafát — hl. 8. Utieren: Sídlny oktoichu — polyjelej — anjelský zbor. Ev. Mr 71. Na chváľte verše 8 oktoichu a verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár nedele, Sl. kondák nedele i nyní chrámu. Ap. 224, Ev. Lk. 53. Večiereň: Každodenná.
13. — Ján Zlatoustý
14. — Filip
15. — Gurjáš
16. — Matúš
17. — Gregor
18. — Plato, Roman
19. — 26. po sv. Duchu — Abdiáš — hl. 1. Utieren: Sídlny oktoichu — polyjelej — anjelský zbor. Ev. Lk 112. Na chváľte 8 veršov oktoichu. Sv.

Liturgia: Tropár nedele, Sl. kondák nedele i nyní chrámu. Ap. 229, Ev. Lk 66. Večiereň: Každodenná.

20. — Gregor pust.

21. — Uvedenie do chrámu P. Márie. Utieren: Všetko z mínei. Lítia, čítanie žalmov — polyjelej — zvelebovanie. Sídlny sviatku. Ev. Lk 4. Katavázia (Christos raždajetsja...) Kristus sa narodil... Na chváľte verše 4. Sl. i nyní sviatku. Sv. Liturgia: Tropár aj kondák sviatku. Ap. 320, Ev. Lk 54. Večiereň: Každodenná.

22. — Filemon

23. — Amfiloch

24. — Katarína
25. — Klement
26. — 27. po sv. Duchu — Alypias — hl. 2. Utieren: Sídlny oktoichu — polyjelej — anjelský zbor. Ev. Lk. 113. Na chváľte všetko z oktoicha. Sv. Liturgia: Tropár aj kondák nedele i nyní chrámu. Ap. 233, Ev. Lk 71. Večiereň: Každodenná.
27. — Jakub
28. — Štefan
29. — Paramon
30. — Andrej

Zostavil o. J. Fircák

Kristus umýval svojim apoštolom nohy. My sme vždy pohotoví a ochotní jeden druhému „umývať skôr hlavu“. Ale to je zlá vizitka našej bratskej lásky, ktorá by mala chyby bližných skôr prehliadať, zničiť alebo pomôcť mu sa ich zbaviť, nie ho zničiť.

+

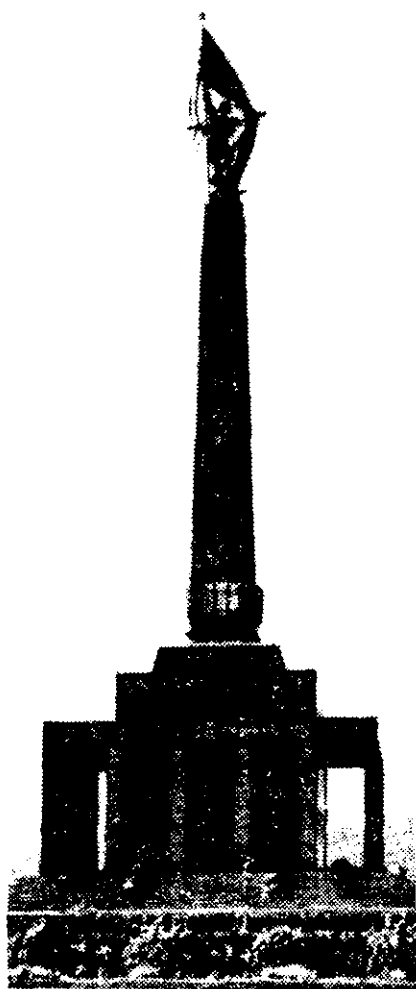
Cez celý náš život sa ozýva naše svedomie ako kohút v onej osudnej noci, keď Peter trikrát zaprel Božského Majstra. Stratení sme však až vtedy, keď ho už ani nepočujeme ani neľutujeme. Peter oľutoval, Judáš zúfal. Je len táto dilema pred nami.

+

Z vlastnej sily nedosiahneme svoj cieľ. Naše hriechy a každodenné poklesky nás o tom veľmi výrazne presvedčujú. Pred resignáciou nás chráni len ubezpečenie, že Syn Boží sám prišiel, aby nás priviedol k Otcovi.

(Vybral a prel. M. SKALA)

Priateľstvo spečatené krvou, tradíciou a verným duchom Slovanstva

TENTO MESIAC má už v našom spoločensko-verejnom živote svoju veľkú, vžitú a hlboko zakorenenú tradíciu.

BOLO BY OMYLOM si myslieť, že si ju pripomíname iba v tomto mesiaci priateľstva. Celý náš život, prítomný i minulý, je veľmi citeľne poznamenaný pečaťou vďačných spomienok, ktoré sa s úprimnou úctou prejavujú pri rôznych slávnostných i prostých príležitostiach, sviatkoch i spomienkových oslavách, počas celého kalendárneho roku.

MATERIALNE veľmi výrazným prejavom tohto priateľstva a vernosti sú u nás okrem iného aj dôstojné a dominantné pomníky tým, ktorí v histórii našich vzájomných bratských vzťahov priniesli ako obeť to, čo je každému najdrahšie — svoj život.

VÝRAZNÝMI SLOVAMI úprimnej výzvy k láske a vďačnosti k týmto hrdinom za našu slobodu sú aj riadky, ktoré priniesol a uverejnil tohoročný svätovojtešský kalendár. Záväzne nás nabádajú k vďačnej úcte a láskyplným spomienkam. Tieto monumenty mnohých našich miest a dedín sú tam s výstižnou charakteristikou nazvané pomníkmi lásky, hrdinstva a vďaky.

A toto označenie im plným právom patrí!

NAŠ PREZIDENT arm. generál Ľudvík Svoboda, ktorý sa v tomto mesiaci dožíva svojej požehnanej životnej sedemasedemdesiatky, uzatvára svoju známu knihu spomienok na bojovú cestu našich jednotiek v ZSSR (Z Buzuluku do Prahy) veľmi populárnou a práve tak uchvacujúcou básnickou paralelou vynikajúceho sovietského básnika Stepana Ščipačova. Tomuto svojráznemu tvorovi slova sa v tejto básni podarilo majstrovsky zlyrizovať epický materiál v dvoch strhujúcich a do seba jedinečne zapadajúcich obrazoch. V spomínanej básni líči atmosféru príjemného leta, v ktorom mladý vojak — buďonec, v spoločenstve svojej mladej lásky prežíva šťastné chvíle radostného stretnutia. Idyla tohto stretnutia ruší volanie do zbrane na obranu rodnej zeme. Úloha čestná a samozrejmä, ktorú mladý vlastenec prijíma s nadšením. Zasiahnutý nepriateľskou guľkou však padá a umiera... Tento tragičný obraz vzápätí vystrieda po rokoch sa opakujúca podobná idyla. Znovu kvitne krásna príroda a v nej nový a iný šťastný pár mladých ľudí naplňuje svoju mladosť v sladkých túžbach po kráse...

ZAVER tohto skvostného a ľudsky veľmi pochopiteľného pohľadu si básnik vyhradzuje pre seba a pre svoju pravdu, ktorú musíme prijať aj my: Ten preto dnes tak šťastný je, že tamten vtedy nedomiloval...

KIEŽ by sme si vždy zodpovedne uvedomovali túto historickú pravdu a skutočnosť nesmiernych obetí miliónov známych i neznámych hrdinov. Zaväzujú nás nielen k pietnej úcte, príležitostným spomienkam a oslavám, ale predovšetkým k ďalšiemu prehĺbujúcemu sa upevňovaniu nerozborného priateľstva, bratstva a družby.

ZOMRELI za našu slobodu i za to, aby boli aj u nás zabezpečené podmienky sociálneho usporiadania, radostného života, odstránenia vykorisťovateľských tried a ďalších vznešených úsilií, ktoré podstatne premenili celú našu vlasť i spoločnosť.

V PRELIATEJ KRVI týchto hrdinov je pečať na verné priateľstvo, o ktoré sa bezpečne opierame pri budovaní šťastných mierových zajtrajškov všetkého nášho pracujúceho ľudu!

NAŠE PRIATEĽSTVO s bratskými národmi nášho najväčšieho slovanského suseda a brata má svoje korene i v dávnej minulosti, ale i v nedávnej minulosti, na ktorú si ešte všetci živo pamätáme a nesmieme na ňu nikdy zabudnúť.

NEMOŽNO s hrdosťou nespomenúť, že na utužovaní toho všetkého prispievali už aj v minulosti naši uvedomelí a vždy slovansky citiaci mnohí grécko-katolícki kňazi, ktorí so zápalistým slovanským uvedením pochopili, podporovali a upevňovali u nášho ľudu myšlienku slovanskej družby, jednoty a bratstva.

TATO MYŠLIENKA je stále živá a i dnes nás povzbudzuje k tomu, aby niekdajšie vlastenecké slovanské nadšenie sme vedeli premeňovať a upevňovať v nerozborné priateľstvo na večné časy. Posilňuje nás v tom bohatá tradícia našich národov, boľstné skúsenosti krutej druhej svetovej vojny a vzájomné radostné perspektívy budovateľskej a mierovej prítomnosti a budúcnosti!

Známka solidarity — prejav humanity

Revolučné odborové hnutie verné svojim medzinárodným tradíciám v rezolúcii zo svojho VIII. všeodborového zjazdu znovu ukázalo a potvrdilo, že československí odborári stoja pevne na strane statočne bojujúceho a trpiaceho vietnamského ľudu a budú zo všetkých síl i naďalej vytrvalo podporovať jeho spravodlivý boj za slobodu a nezávislosť.

VIII. všeodborový zjazd vyhlásil ako jednu zo svojich akcií na podporu bojujúceho Vietnamu zbierku na Fond solidarity s bojujúcim ľudom Indočíny, ktorá je konkrétnym prejavom

spolúčenia a vzájomnej podpory, ako aj prostriedkom politickej aktivity všetkých československých odborárov. Na účely zbierky Ústredná rada odborov vydala mimoriadnu „známku solidarity“ v hodnote 5 Kčs.

Prvé výsledky tejto akcie sa prejavili v plnom porozumení a pochopení v zbierkach na Fond solidarity. Vedenie československých odborárov očakáva ďalšie rozvinutie tejto akcie, ďalšiu účinnú podporu a pochopenie od našej verejnosti, aby aj touto formou sme pomáhali statočne bojujúcim a ťažko trpiacim národom Indočíny.

(O. B. D.)

„Milujem svoju rodnú otčinu, lebo náš rodný pozemský domov ožiaruje svetlý jas slnečného svetla za bieleho dňa a v tmavej noci ozdobuje ho zlatý hviezdny svit. Tieto pohľady zvyšujú náš obdiv i lásku k rodnému domovu.

My kresťania milujeme svoj domov ešte z dôvodu vznešenejšieho. Náš domov pozemský je prípravou k vzletu k domovu večnému. Keď spisovateľ veľkého sociálneho citenia L. Bloy napísal, že „do raja sa nevstupuje ani večera, ani zajtra ale dnes“, povedal tým aj to, že do večného domova sa nevstupuje odinakaľ než z tejto zeme. A to je závažná pripomienka!

Neohliadať sa na prázdno okolo seba, neblúdiť, nezdržovať sa zbytočným hľadaním toho, čo sme chceli večera, neodkladať svoje úsilie, plány a túžby do zajtrajškov, ale uskutočňovať ich už dnes, aby sme zajtrajšok mohli urobiť šťastným svedkom radostnej skutočnosti, že náš domov, naša drahá otčina sa stane ozajstným zemským rajom nielen na pohľad, ale aj v skutočnosti!“

(Snímka: o. J. Čverčko — text: Dr. E. Korba)

Nad rovni zosnulých

Vznešený pohľad poskytujú naše malé rajské záhradky, v ktorých odpočívajú svoj večný spánok naši drahí zosnulí. Ovenčené hroby zapálené sviece vyzdvihujú posvätnosť novembrových dušičkových dní. S náležitou dôstojnosťou prechádzame sa cestičkami medzi hrobmi. Tu a tam sa zastavujeme, aby sme modlitbou a tichou spomienkou vzdali znovu svoj hold drahým zosnulým, príbuzným, priateľom a známym, ktorí nás už opustili na ceste do večnosti.

Pohľad na každý hrob, na každý kríž, na zapálené sviece i chryzantémy, pripomína nám neodvratný záver nášho životného úsilia, práce, utrpenia, ale i radosti a úspechov... Posledný vzdych človeka stal sa spravodlivým vyrovnávacím znakom rovnosti, kedy sa vyrovnáva úspech života s neúspechom, bolesť a žiaľ s radostným prežívaním dní...

Zastavme aspoň na chvíľku, alebo spomaľme závažnú rýchlosť tempa života a zamyslime sa nad vyvýšenou prsťou zeme, kde človek je už len prachom zeme... Zhodnotme svoj spôsob

života a jeho doterajší smer, ktorým sa uberáme a porovnajte s tou známou výslednicou neodvratnej smrti...! Smrť nie je neznámym otáznikom života, ale varovným výkričníkom večnosti!

Istý priateľ ma požiadal, aby som šiel s ním k hrobu jeho rodičov pomodliť sa, lebo on sa už modliť zabudol... Spomienka na drahých zosnulých, má nás priviesť k častejšej, ba stálej modlitbe.

Modlíme sa za drahých zosnulých, aby sme sa im poďakovali za ich lásku a dobrodenia! S pietou uvijeme kytičku milých spomienok na priateľov a známych, ktorí svojím odchodom zanechali v nás bolestné stopy. Nemôžeme zabudnúť ani na našich duchovných otcov, ktorí boli sprostredkovateľmi pre mnohých Božích milosti a požehnaní,

tak prepotrebných pre náš duševný život, pre naše spasenie.

Naše duchovné spoločenstvo odpravilo už nie jednu zbožnú dušu, ktorá svojim príkladným životom prispievala k uplatneniu a upevňovaniu Božích i cirkevných zákonov, ale i k zveľadeniu našich chrámov.

Uprimný smútok zanechali v nás priepovedatelia i horliví rozširovatelia nášho časopisu, ktorí nás predišli na ceste do večnej spásy. Uspokojuje nás presvedčenie, že všetkým šlachetným a horlivým dušiam, Pán večnej žatvy, veľkoryso zhodnotí ich ľudské úsilie a snaženie, ich obetavosť, vernosť a lásku.

Na mnohých miestach našich cintorínov, prechádzame okolo opustených jednotlivých i spoločných hrobov vojakov... Sľa by ich životy pre nás nič neznamenal, lebo ich sebažertva stala sa už zabudnutou samozrejmosťou... A boli to predsa naši rovesníci, otcovia a synovia našich i vzdialených rodín, ktorých skosila žatva smrti v neželateľných vojnách. Svojou spomienkou a modlitbami, vyprosme im prijatie ich žertvy života a upravením hrobov, vzdajme im vďaka a úctu!

Tibor Fedoronko

Z lásky k Spasiteľovi

(List trpiacim a ťažko chorým)

Slachtické rody mali svoje erby, svoje rodové znaky. Kríž, bolesť, utrpenie, sú erbom nášho Spasiteľa a rodovým znakom tých, čo sa k Nemu verne hlásia. Vykupiteľ si nás takto označuje, ale my vo svojej ľudskej krehkosti sa tomu bránime. Aj mňa si takto poznačil. Bolesť a utrpenie ako následok obrny, nervových zrútení a choroby srdca, sú denným sprievodcom v mojom živote. Ľudskú krehkosť poznám z vlastnej skúsenosti a pozorujem, že ani mnohí iní nie sú proti nej imúnni. Chcem týmto všetkým podať pomocnú ruku. Spoločne sa pôjde lepšie. Rozdelená bolesť sa ľahšie znáša.

Nereptajme na to, že nás Boh navštívil krížom. Nezúfajme a nenamýšľajme si, že Boh na nás zabudol. To len pokušiteľova závišť nám našepkáva, že Boh nie je tak dobrý a spravodlivý, keď dopúšťa na nás toľké skúšky. Pokušiteľ nám závidí, že máme v nebi láskavého Otca, ktorý nám dáva možnosť spojiť naše utrpenie s utrpením svojho Božského Syna a pomáhať tak nielen svojej duši ale aj toľkým ostatným dušiam.

Nenariekajme, keď máme znášať bolesti. Náš plač ich ani neodstráni, ani nezmenší. To len pokušiteľ sa snaží oslabiť naše telo, aby sa mu v oslabenom tele ľahšie podarilo oslabiť ducha. To on zveľičuje naše bolesti a robí ich neznesiteľnými. Boh však vkladá na každého človeka len taký kríž, aký vládze uniesť. Pozorujeme sa dobre a neujde nám, že keď sa nám vidí bremeno kríža úplne neznesiteľné, vtedy obyčajne prichádza od Boha aj uľahčenie. Každému z nás iné, iným spôsobom, primerane našej povahe, našim schopnostiam a spôsobu života a samozrejme aj tak, ako On sám uzná za najlepšie a najvhodnejšie pre nás a pre spásu našej duše.

Aby sme to ľahšie premáhali, dáva nám Boh mnoho možností aj v modlitbe. „Proste a dá sa vám...“ — hovorí Spasiteľ. Veru, treba nám prosiť o potrebné milosti, aby sme vedeli znášať všetky bolesti s trpezlivosťou a odovzdanosťou do vôle Božej, s úsmevom a vždy z lásky k Spasiteľovi!

S. Sch.

MIER JE MOŽNÝ!

Heslo svetového dňa mieru 1973 jasnými slovami nás nabáda k cieľavedomej a neúnavnej práci v záujme trvalého mieru vo svete. Toto heslo vytýčil sám Svätý otec Pavol VI. v dokumente, ktorý je veľmi zreteľným svedectvom živého a opravdivého záujmu hlavy Sv. cirkvi o svetový mier.

„Mier je dnes, možno povedať: článkom viery a musíme vynaložiť všetko úsilie, aby mier bol možný!“ — pripomína nám Sv. otec a pritom na adresu všetkých ľudí dobrej vôle adresuje:

„Mier je perspektívou a pre veriaceho človeka navyše historickým cieľom, pretože je výrazom všeobecného bratstva. Všetci kresťania sú povinní odvážne sa angažovať pre Kristov mier!“

Dokument Sv. otca Pavla VI., rozoberajúci tieto vážne myšlienky, odoslali aj rade laikov, Svetovej rade cirkví a iným náboženským a svetským inštitúciám.

Teológia smrti

Príslovie starých mysliteľov „memento mori“ (pamätaj na smrť) sa stalo vedúcou myšlienkou v nazieraní hodnôt večnosti a času nielen u svätcov, ale aj v živote pohody a nepokoja u všetkých detí veľkej rodiny Božieho ľudu. Nielen každodenné stretnutia sa so smrťou v našom živote, ale predovšetkým mesiac november, ktorého prvé dni sú zasvätené pamiatke zomrelých, nás inšpiruje k zamysleniu sa nad smrťou pohľadom učenia viery a teologickým výkladom.

Smrť je negatívnou skutočnosťou v živote prírody i človeka, ktorý je súčasťou vegetatívno-živočíšnej oblasti. Z hľadiska fyziologického je príčina smrti v rozklade tkanín rastlín, zvierat i ľudí.

Teologický pohľad sa zaoberá vysvetlením príčin tejto negatívnej skutočnosti a jej službou pre funkcie života. Všetky náboženstvá a filozofické smery sa zaoberajú otázkou zmyslu smrti. Naš kresťanský postoj vyplýva z odpovede nadprirodzeného zjaveného náboženstva a systematickým prehľadom viroučným v duchu autority učiteľského posolania Cirkvi.

V biblickom poňatí je smrť ani nie tak odlúčením duše od tela ako skôr strata každej životnej sily. Nový zákon pripomína princíp života ako ducha darovaného Bohom. (Zjav 11, Sk 17, 25). Biblia nezdôrazňuje umieranie ako pranie Božie, ale ako dôsledok hriechu (Gen 3, 3; Rím 5, 12). V Novom zákone je radostná zvesť o „premožení smrti vo víťazstvo“ (1 Kor, 15, 55) prostredníctvom Kristovho slávneho vzkriesenia, a v našom morálnom víťazstve prostredníctvom sviatosti krstu zo smrti hriechu k nadprirodzenému životu. (Rím 6, 3—4).

Učenie Cirkvi so záväznosťou stanoví článok viery o smrti v súčasnom uskutočňovaní spásy vo forme trestu za dedičný hriech, ktorý zasahuje celý ľudský rod. Podstatou prvotného hriechu je vzdor proti Bohu a túžba po bohorovnosti, osvojenie si autoipsizmu v rozhodovaní medzi dobrom a zlom. Poznáme tri teórie výkladu tohto teologického učenia:

a) Tradičný, ktorý vychádza z literárnej prísnosti biblického textu existenciou jediného ľudského páru Adama a Evy pred stromom poznania.

b) Poligenistický, ktorý prijíma postavy prarodičov ako označenie začiatkov ľudského rodu z viacerých druhov v zmysle evolučnom. Ľudská skupina zhršila pri prechode z nižšieho štádia do vyššieho čo sa prejavuje ako rana nezahojenej jazyvy z nábožensko-mravnnej situácii ľudskej spoločnosti.

c) Syntetický (predstavitelia prof. Alszeghy a Flick), ktorý vychádza z predpokladu, že v evolučnom procese bol človek dlho v stave vývoja rozumu a slobody. Iba na určitom stupni vyspelosti v rozhodovaní medzi dobrom a zlom rozhodol sa proti príkazu Boha.

Uvedené názory (tu veľmi stručne podané) zachovávajú podstatnú správu o voľbe a prístupe ľudskej bytosti k mož-

nostiam zásluh alebo ich straty na spôsob trestu, ku ktorému patrí aj osudovosť smrti.

Existencia smrti nie je iba odlúčením duše od tela, je to zaradenie putujúceho človeka v etape času a dejín do konečnej etapy jeho existencie pred neodvolateľnou spravodlivosťou Božieho súdu. Smrť tvorí bránu osobného stretnutia človeka s Bohom. Biologicky sa človek mení zo zrodenia v dospievanie, z dospievania v starnutie, zo starnutia do štádia umierania, ale vždy zostáva tou istou bytosťou ontologického a mravného poriadku.

K otázke, či by bola smrť neexistujúcim faktorom, ak by človek nestratil Božiu milosť prostredníctvom prvého hriechu, predkladáme nasledujúcu hypotézu: Slová „smrťou zomrieš“ (Gen 2, 17), obsahujú jasný rozsudok. Bez okolností prvotného hriechu by bola asi smrť netragickým prechodom človeka do plného vstupu a účasti na Božom živote. Príkladom tu môže byť Zosnutie—Uspenie presv. Bohorodičky. Podľa prof. Rahnera bol prvý človek stvorený s možnosťou nezomrieť.

Božiu múdrosť však môžeme poznávať aj pod maskou fyzickej smrti, najmä v jej vlastnostiach.

Platnosť smrti vylučuje opakovanie života a prevetovania (reinkarnáciu), lebo človek svojou podstatnou formou je ucelené individuum vlastnej zodpovednej originality.

Všeobecnosť, ktorú nám pripomína sv. Pavol „Je uložený ľudom zomrieť...“ (Žid 9, 27).

Istota neistoty, ktorú nám stále zdôrazňuje známe memento mori. Pri pamiatke všetkých, ktorí nás predišli a pri vedomí, že „Boh, nie je Bohom mŕtvych, ale živých“ (Mt 22, 32) dívame sa na smrť optimisticky a jej prostredníctvom sa optimisticky musíme dívať aj do absolútnej budúcnosti. Veriaci človek je plne pokrokový v sile svojho vedomia, že „život víťazi nad smrťou“, aby pod maskou smrti skryl pozemský život ako symfóniu zodpovednosti za slová a činy voči jednotlivcom i spoločnosti ako súhrn skutkov milých Bohu i ľuďom!

ThDr. Gustáv Čejka

Varujúci rozvoj motorizmu

Podľa správy ČSTK prezrádzajú najnovšie štatistiky, že na každého piateho nášho občana pripadá jedno motorové vozidlo. Osobné auto vlastní každý štrnásty z nás. Za minulý rok k doterajším 3,2 milióna motorových vozidiel ich pribudlo vyše štvrt milióna. S rastom motorizácie stúpa aj nehodovosť. Za posledných 7 rokov sa na našich cestách stalo vyše 500 tisíc dopravných nehôd, pri ktorých zahynulo 14 427 ľudí. Z toho počtu bolo 1109 detí do 15 rokov. Je to varujúce číslo! Táto skutočnosť viedla naše vládne orgány k zavedeniu náročnej dopravnej výchovy mládeže. Každý pri nej môže účinne napomáhať a tak prispievať k tomu, aby nedochádzalo k zbytočným stratám na životoch našich najmladších.

liturgický život

Liturgia eucharistickej obety

(Pokračovanie)

Po skončení všeobecných prosieb kňaz pozdravuje veriacich tým tak vzácnym Kristovým pozdravením — **POKOJ VŠETKÝM**. Pritom znamením kríža poznamenáva zhromaždenie. Ľud toto pozdravenie prijíma a ako výraz zjednotenia sa v duchu s kňazom, ktorý tu zastupuje Pána Ježiša, odpovedá — **I DUCHU TVOJMU**. Toto uvedomelé dobroprajné zjednotenie myslí a srdce, je predpokladom naplňovania Kristovho odkazu vo všeobecnosti i v jednotlivostiach. Najmä jeho prikázania lásky. Preto v tom zmysle vyznieva hneď nasledujúca výzva, prednášaná kňazom alebo diakonom:

K./D.: **Milujme jeden druhého (alternatíva: Milujme sa navzájom...), aby sme mohli jednomyselne vyznávať.**

Ľud: **Otca i Syna i Svätého Ducha — Trojicu jednopodstatnú a nerozdielnu.**

Kňaz: Ako výraz opravdivej lásky božkom uctieva obetované dary — chlieb, víno v kalichu a oltár. Pritom trikrát opakuje potichu slová žalmy:

Milovať ťa budem, Pane, moja sila. Pane, moja hradba a útočisko moje.

Ak je svätá liturgia koncelebrovaná alebo s asistenciou vymenia si na tomto mieste spoluslúžiaci alebo celebrant s diakonom a ten potom so subdiakonom a ostatnými prísluškami na znak zmierenia a úprimnej bratskej lásky božkom pokoj. Udeľujúci hovorí pritom: **Kristus uprostred nás**. Prijímajúci odpovedá: **Je aj bude**. Je to radosť konštatovanie a zároveň prísľub, že všetko urobíme, aby Kristus a jeho láska prebývala medzi nami stále.

Po tomto úkone v dobách vzniku liturgie nasledovalo uzatvorenie zhromaždenia s vylúčením účasti na ďalšej časti liturgie všetkých, ktorí podľa disciplíny na nej prítomní byť nesmeli a rovnako na zabezpečenie zhromaždených pred nepovolanými, aby sa eucharistická obeta mohla priniesť a vykonať nerušené. Išlo pravdaže rovnako ako aj dnes o mimoriadnu úctu k sviatostným spôsobom Spasiteľovej prítomnosti a o zabránenie prípadnému zneucteniu. Preto ako reminiscencia na tie časy zostala v texte východnej liturgie výzva: **Dvere, dvere! Pozorne vnímajme**. Po nej diakon, ktorí konali službu pri vchode do chrámu, dvere uzavreli. Vzhľadom na neaktuálnosť tejto výzvy v dnešných podmienkach a po prekonzultovaní vecí s praktikmi a najdostojnejším otcom ordinárom, predkladáme ako návrh zámenu tohoto oslovenia adresovaného zhromaždeniu veriacich na výzvu, ktorú rovnako prednesie kňaz alebo diakon: **Povstaňme a vyznajme svoju vieru**. Ľud nato povstane a spolu s kňazom recituje alebo spieva **Vyznanie viery**. Uvedieme ho v nasledujúcich riadkoch v tom znení, ako sa ono recituje podľa najnovšieho schváleného predkladu vo všetkých katolíckych chrámoch na Slovensku. Je to vyznanie viery niceo-konštantinopolské, čo znamená, že bolo zostavené a formulované na všeobecnom cirkevnom sneme, ktorý sa konal roku 325 v Nicei a s konečnou platnosťou ho schválil druhý všeobecný cirkevný snem, ktorý sa konal v Carihrade (Konštantinopoli) roku 381. Toto vyznanie viery je spoločné všetkým katolíckym liturgiám tak na Východe, ako aj na Západe, a svojou starobylosťou, ako aj teologickou distinguovanosťou a presnosťou, je po obsahovej aj formálnej stránke skutočným skvostom spoločného kresťanského dedičstva. A pretože bolo formulované pred pofutovaniahodným rozkolom kresťanstva tak na Východe, ako aj na Západe, mohlo a malo by sa stať základom opätovného zjednotenia. Ľud Boží v katolíckych chrámoch celého sveta pri každom recitovaní tohto vyznania viery počas bohoslužieb nestráca zo zreteľa i tento aspekt a živí ním svoju nádej v úspech súčasných ekumenických snáh a splnenie evanjelimovej nápovery, že predsa nakoniec bude jeden ovčieček a jeden pastier... Kiež touto túžbou zahoria srdcia všetkých kresťanov a všetkých ľudí dobrej vôle, ochotných prijať radosnú blahozešť. My teda takto veríme a vyznávame:

**Verím v jedného Boha,
Otca všemohúceho,
Stvoriteľa neba i zeme,
sveta viditeľného i neviditeľného.
Verím v jedného Pána, Ježiša Krista,**

**jednorodného Syna Božieho,
zrodeného z Otca pred všetkými vekmi.**

**Boha z Boha, Svetlo zo Svetla —
pravého Boha z Boha pravého,
zrodeného nie stvoreného,
jednej podstaty s Otcom.**

**Skrze neho bolo všetko stvorené.
On pre nás ľudí a pre našu spásu
zostúpil z nebies.**

**A mocou Ducha Svätého vzal si telo z Márie Panny
a stal sa človekom.**

**Za nás bol aj ukrižovaný za Pontského Piláta,
umučený a pochovaný.**

**Ale tretieho dňa vstal zmŕtvych
podľa svätého Pisma.**

**A vstúpil do neba,
sedi na pravici Otca
a zasa príde v sláve súdiť živých i mŕtvych.**

A jeho kráľovstvu nebude konca.

**Verím v Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa,
ktorý vychádza z Otca i Syna.**

**Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva
ako Otcovi a Synovi.**

On hovoril ústami prorokov.

Verím v jednu, svätú, všeobecnú apoštolskú Cirkev.

Vyznávam jeden krst na odpustenie hriechov

a očakávam vzkriesenie mŕtvych

a život budúceho veku. Amen.

Aká to skutočne radosná perspektíva vzkriesenia a budúceho života z uplatnených nadprirodzených hľadísk týchto právd viery. S touto a takouto pevnou a živou vierou ideme uskutočniť to najvznešenejšie, čo ako ľudia z príkazu nášho Spasiteľa vykonať vieme a dokážeme: **EUCCHARISTICKÚ OBEŤU**. To ďalšie už veľmi naliehavo od nás žiada i konštatuje posvätný text:

K./D.: **Stojme pevne, stojme s bážňou a hľadme takto svätú obeť v pokoji prinášať.**

Ľud: **Dar pokoja a obeť chvály.**

Kňaz: **Milosť Pána nášho Ježiša Krista a láska Boha Otca — i dary Ducha Svätého nech sú s vami všetkými.**

Ľud: **I s duchom tvojím.**

Kňaz: **Hore srdcia.**

Ľud: **Máme ich a Pána.**

Kňaz: **Vzdávajme vďaky Pánovi.**

Ľud: **Je dôstojné a správne klaňať sa ti, Otco i Synu i Svätému Duchu, Trojici svätej a nerozdielnej.**

Kým ľud toto spieva, kňaz potichu rozvádza myšlienky tohto úvodného spevu (prefácie) potichu. Pre jej vzácny obsah však si zoslúži, aby pri recitovaných liturgiách sa konala nahlas, aby ľud Boží vedel, o čo ide a spolu sa podieľal na tom zo všetkej sily svojej duše.

Kňaz: **Je dôstojné a správne ospevovať ťa, dobrorечиť ti, chváliť ťa, vďaky ti vzdávať a klaňať sa ti na každom mieste tvojho kráľovstva. Lebo ty si Boh nevýslovný, nevyspytateľný, neviditeľný, nevystihnuteľný, ktorý večne si a vždy si ten istý. Ty i jednorodný tvoj Syn i Duch tvoj Svätý.**

Z nebytia do stavu bytia si nás priviedol a keď sme upadli, opäť si nás pozdvihol a neprestal si konať všetko, kým si nás do nebies nepovzniesol a nedaroval nám opäť svoje budúce kráľovstvo.

Za toto všetko ti ďakujeme, i tvojmu jednorodnému Synovi, i Duchu tvojmu Svätému. Za všetko, o čom vieme i o čom nevieme, za zjavné i skryté dobrodenia tvoje, ktoré si nám preukázal. Ďakujeme ti i za túto obeť, ktorú si ráčil prijať z našich rúk, hoci pred tebou stoja tisíce archanjelov, zástupy anjelov, cherubínov a serafínov, šestorokridlých a mnohoookých do výšin sa vznášajúcich duchov nebeských, (pokračuje nahlas alebo intonovane) Ktorí víťaznú pieseň spievajú a hlásajú, vyzývajú ťa a volajú: (Spolu s ľudom.) Svätý, svätý, svätý Pán Boh všetkých svetov (alternatíva podľa doterajšieho znenia: Pán Boh zástupov). Plné sú nebesá i zem tvojej slávy. Hosana na výsostiach. Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach.

Po odznení tohto spoločného zakončenia prefácie, ktorá je na rozdiel od západnej liturgie najmä dnes s veľkým počtom

prefácií — stále len jedna, utícha zhromaždenie veriacich, aby v tichom a sústredenom vnímaní prežilo tie sväté okamihy, v ktorých odznejú slová premenenia a ostatné vrúcne prosby modliacej sa a adorujúcej Cirkvi. Text je zreteľný, bohato členený a obsahovo priam nabitý, preto naše pripomienky v tejto časti už obmedzíme na minimum, aby sme kontext myšlienkového sledu azda zbytočne neprerušovali.

Kňaz: **S týmito blahoslavenými zástupmi, láskyplný Vládca, i my hlásame a voláme:**

Svätý si a presvätý, ty i jednorodený tvoj Syn i Duch tvoj Svätý.

Svätý si a presvätý a veľkolepá je tvoja sláva.

Ty, ktorý si tak miloval svet, že si zaň svojho jednorodeného Syna dal, aby každý, kto v neho uveri nezahynul, ale mal život večný.

A ten keď prišiel a keď všetko pre našu spásu vykonal, v tú noc, keď ho vydali, ba vlastne keď sám seba vydal za život sveta — vzal chlieb do svojich svätých, prečistých a nepoškvrnených rúk (vezme chlieb), vzdal ti vďaka, požehnal († žehná chlieb), posvätil, rozlámal a dal ho svojim svätým učeníkom a apoštolom, hovoriac:

VEZMITE A JEDZTE, TOTO JE MOJE TELO, KTORÉ SA OBETUJE ZA VAS NA ODPUSTENIE HRIECHOV.

Ľud: **AMEN.**

Kňaz: Podobne i kalich (berie a žehná kalich) po večeri a hovoril: **PITE Z NEHO VŠETCI, TOTO JE MOJA KRV NOVÉHO**

ZAKONA, KTORÁ SA ZA VAS A ZA MNOHÝCH VYLIEVA NA ODPUSTENIE HRIECHOV.

(TOTO ROBTĚ NA MOJU PAMIATKU.)

Ľud: **AMEN.**

Kňaz: **A preto, keď sa rozpamätávame na toto spasiteľné prikázanie a na všetko, čo sa pre nás stalo:**

na križ, hrob, zmŕtvychvstanie na tretí deň,

na vstúpenie na nebesá,

na sedenie po pravici

a na druhý a slávny jeho príchod (pokračuje nahlas alebo intonovane a pozdvíha pritom Telo a Krv Pána naraz)

TVOJE Z TVOJHO TI PRINÁŠAME — ZA VŠETKÝCH A ZA VŠETKO.

Ľud: Tebe prespevujeme, teba zvelebujeme, tebe vďaka vzdávame, Pane, a modlíme sa k tebe, Bože náš.

Kňaz: A prinášame ti túto duchovnú a nekrvavú obeť, prosíme, modlíme sa a vrúcne naliehame: Zošli Ducha svojho Svätého na nás i na tieto pred nami ležiace dary a učin teda (žehná spôsoby chleba) tento chlieb drahocenným Telom Krista Tvojho, a čo je v tomto kalichu (žehná kalich) — drahocennou Krvou Krista tvojho (žehná oboje naraz), premeniac ich Duchom твоjim Svätým, aby to bolo prijímaním na občerstvenie duše, na odpustenie hriechov, na získanie darov Svätého tvojho Ducha, na dosiahnutie kráľovstva nebeského a nie na súd, alebo zatratenie.

(Dokončenie v bud. čísle.)

Pohlady do seba

Je názov nášho nového cyklu, ktorým práve v tejto liturgickej rubrike našich časopisov budeme rozoberať zaujímavú a pre praktický duchovný život veľmi dôležitú problematiku Sviatosti pokánia. Seriál príspevkov o sv. spovedi spracoval O. Š. Papp a jeho uverejňovaním chceme vyhovieť žiadostiam mnohých, ktorí vo svojich listových i osobných želaniach prejavili úprimný záujem o tieto otázky.

O sviatosti pokánia (I. časť)

1. Kto sa môže platne spovedať?

Platne sa môže spovedať každý pokrstený katolík, ktorý zhrešil, hriechy ľutuje a má úprimnú vôľu sa napraviť a zadostučiniť za hriechy.

Sviatosť pokánia bola ustanovená na odpustenie všetkých, po krste spáchaných hriechov. Kto ešte nie je pokrstený, nemôže sa spovedať. Nepokrsteným sa odpúšťajú hriechy až vo sviatosti krstu.

2. Čo treba vedieť, aby sme sa mohli spovedať?

Obyčajne u nás pristupujú k prvej sv. spovedi veriaci ešte v detskom veku a sú na sv. spovedi zvlášť pripravovaní. Tým, ktorí z nejakej príčiny neboli zvlášť pripravení na sv. spoveď ešte stručne rozvediem, čo im treba vedieť, aby mohli pristúpiť k sv. spovedi.

I. Pravdy viery:

a) Boh je len jeden, b) v Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch Svätý, c) Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých trestá, d) Syn Boží stal sa človekom, aby nás vykúpil, e) Ľudská duša je nesmrteľná, f) Milosť Božia je na spasenie potrebná.

II. Cirkv prikazuje, aby každý kresťan vedel: Vyznanie viery (Verím v Boha), Otče náš, Zdravas Mária, De-

sať Božích prikázaní, Päť cirkevných prikázaní, Sviatosti: krst, pokánie a eucharistia (sv. prijímanie).

3. Čo je to milosť posväcujúca?

Krátka odpoveď by znela takto: „Byť v stave posväcujúcej milosti znamená byť bez ťažkého hriechu na duši“.

Dedičným hriechom sme sa odlúčili od Boha. Vtelením a vykúpením zabezpečil nám Spasiteľ spásu. Ustanovil sviatosť krstu, v ktorej človeku, poškvrnenému dedičným hriechom vstúpuje sa nový, Kristov život. Spasiteľ nazval túto zmenu k novému životu „znovuzrodením“, keď hovoril Nikodémovi: „Ak sa niekto nenarodí z vody a Ducha Svätého, nemôže sa dostať do Kráľovstva Božieho.“ (Jn. 3, 5). A tento stav, do ktorého uviedol človeka Duch Svätý vlatím Kristovho života, sa nazýva milosť posväcujúca. Pretože sa nám ňou odpúšťajú všetky ťažké hriechy a vlieva sa Kristov život, vlieva sa nám tým spása. Byť teda v milosti posväcujúcej znamená mať záruku spásy. Keď sa zamyslíme nad tým, čo so sebou nesie stav tejto milosti, vidíme,

že sme ňou vnútorne obnovení novým životom,

že sme v nej spojení s Bohom nevýslovnou jeho prítomnosťou a láskou,

že sme každý ozajstným chrámom Božím,

že naše dobré skutky sú spolutvorené s Kristom a preto majú nadprirodzenú cenu,

že máme v sebe Spasiteľov život a že sme vtedy v ňom synmi Božími,

že sme dedičmi Kráľovstva nebeského.

Táto milosť v nás vzrastá každým našim skutkom dobrým. Slovo „milosť“ je teda výraz mnohých skutočností, čo znamená: zaštíbenie, vyvolenie, ospravedlnenie, znovuzrodenie, nadprirodzené pôsobenie Božie, priateľstvo Božie, lásku Božiu, večnú spásu, život večný, synovstvo Božie, byť chrámom Ducha Svätého, život Kristov, prítomnosť Boha Otca, Syna i Ducha Svätého. Ale to všetko nielen v mravnom zmysle, ale ako skutočnosť v nás, vnútorná zmena človeka, nielen samé prikrytie jeho hriechov zásluhami nášho Spasiteľa.

VYŠLA modlitebná knižka CHRIS-TOS MOJA SILA, ktorá obsahuje najpotrebnejšie poučky z katechizmu, Sv. Liturgiu, molebeny i obrady najčastejšie používané v praxi našej cirkvi. Knižka má 412 strán a cena viaz. ex. je 25 Kčs.

Distribúciu tejto modlitebnej kniž-

ky robí najd. Ordinariát prostredníctvom dekanských úradov.

V súvislosti s vydaním tejto modlitebnej knižky poznamenávame, že i ďalšia schválená knižka pre grékokatolíkov so slovenským prekladom liturgických textov CHVÁLEME

BOHA je v štádiu tlačiarских dokončovacích prác a jej expedíciu očakávame v najbližších týždňoch.

OBJEDNÁVKY posielajte na Gr.-kat. ordinariát, Prešov, ul. SRR č. 8 prostredníctvom svojich dekanských alebo farských úradov.

Z NÁŠHO ŽIVOTA

o. J. Mihalovič
80-ročný

Dňa 19. októbra t. r. oslávil o. Ján Mihalovič, bývalý správca farnosti Jovsa, svoju požehnanú životnú osemdesiatku. V terajšom behu života veru sa často zabúda na našich vzácných starších kňazov, ktorí sa pre svoj pokročilý vek utiahli z aktívnej práce na zaslúžený odpočinok. Medzi týchto plným právom patrí zaslúžilý bývalý dekan a arcidekan o. Ján Mihalovič.

V novom schematizme sa akosi zabudlo zaregistrovať meno tohto vzácného kňaza a bol by to neúplný zoznam našich žijúcich kňazov, keby som nevyužil príležitosť vzácného jubilea a krátko nezhodnotil celoživotnú prácu tohto nášho príkladného a zaslúžilého oltárneho brata. Narodil sa dňa 19. októbra 1892 v Topoľanoch v kňazskej rodine. Stredoškolské štúdiá a bohoslovie absolvoval v Užhorode. Tu bol aj 6. 12. 1917 ordinovaný. Ako novokňaz účinkoval v Markovciach do r. 1926, keď prešiel do Jovsy kde obetavo pokračoval v príkladnej dušpastierskej práci. Na oboch pôsobiskách svojou prácou, tichým a príkladným kňazským životom vyoral hlbokú brázdú a nezabudnuteľne sa zapísal do srdca svojich veriacich.

Na jeho požehnané účinkovanie radi spomínajú jeho bývalí veriaci v Markovciach, Jovse a Porube pod Vihorlatom, ako aj oltárni bratia na svojho milého a zaslúžilého dekana a arcidekana.

Všetci ktorí sme ho poznali, mu privolávame z vďačných srdiec: Na mnohá i blahá ljeta!

o. M. ČINTALA

VYHLÁSENIE VLADYKU dr. B. HOPKU

Dňa 5. augusta t. r. vydal náš svätici biskup dr. Bazil Hopko vyhlásenie, ktoré adresoval Ministerstvu kultúry SSR a ktoré už uverejnili Katolícke noviny s krátkym komentárom. Uverejňujeme v doslovnom znení:

Zahraničná ukrajinská emigrantská tlač, menovite časopis „Christliche Stimme“ (Christianskij holos) týždenník vychádzajúci v Mníchove, ročník 23, číslo 48 zo dňa 28. XI. 1971 publikoval „Spoločný pastiersky list V. biskupskej synody ukrajinských (emigrantských) kat. biskupov“. Pastiersky list obsahuje hrubé protislovenské, protisovietske a protičeskoslovenské výpady. Je dielom tých síl, ktoré sa usilujú o narušenie dobrých vzťahov medzi Cirkvou a štátom v socialistických krajinách, prinášajúc skreslené a tendenčné tvrdenia. Neštíti sa — v rozpore s Kristovým príkazom lásky — osočovať legálnych predstaviteľov Cirkvi. V rozpore s historickým vývojom a zákonnými právami príslušných socialistických štátov mieša sa do vnútorných záležitostí a vzájomných vzťahov medzi cirkvou a štátom v podmienkach socialistických krajín, s cieľom vyvolávať ozvušie nešvárov a náboženských trení, protiviacich sa Kristovmu zákonu lásky a pokoja.

V uvedenom pastierskom liste bolo celkom zámerne zneužitie meno sväticeho biskupa prešovského a tit. biskupa midilenského dr. Basila Hopku, keď ho autori listu bez jeho vedomia a úplne protiprávne uviedli medzi podpisujúcimi a list schvaľujúcimi biskupmi. Ndp. biskup dr. Hopko sa rozhodne ohradil proti takémuto zneužitiu svojho mena a požiadal našu tlač, aby sa mohol verejne od zmieneného pastierskeho listu distancovať. Z jeho vyhlásenia prinášame podstatnú časť, ktorá charakterizuje stanovisko ndp. biskupa:

„Rozhodne sa distancujem od obsahu a spoluautorstva spomínaného pastier-

LUTINA — Sviatok Uspenia presv. Bohorodičky podľa starého štýlu oslávil veriaci tejto farnosti v poslednú augustovú nedeľu. Sv. Liturgiu slúžil o. J. Bumbara. Kázal o. Ján Gajdoš, správca fary v Dačove.

HACAVA — Svojrážna gr.-kat. farnosť v prekrásnom prostredí pod neďalekými zrúcaninami pamätného Turnianskeho hradu oslávila svoj chrámový sviatok Narodenia presv. Bohorodičky v nedeľu 10. septembra t. r. Slovo Božie kázal a Sv. Liturgiu za asistencie miestneho duch. správcu o. Jána Ižovského slúžil o. Ladislav Kušnir, správca fary v Cesticich.

KOŠICE — Chrámový sviatok Narodenia Matky Božej oslávil košickí gr.-kat. veriaci v nedeľu po tomto sviatku. Sv. Liturgiu slúžil a kázal vedúci redaktor gr.-kat. tlače pri SSV o dr. Emil Korba. Pri slávnostnej liturgii úspešne účinkoval miestny chrámový zbor pod vedením p. Michala Kycu.

ČIRČ — V stredu 13. IX., v predvečer sviatku Povýšenia sv. križa pochovali na miestnom cintoríne za účasti Otca biskupa dr. B. Hopku, kňazov oboch obrádov a veľkého počtu veriacich telesné ostatky bývalého veľmi obľúbeného duchovného správcu tejto farnosti o. Michala Zimovčáka, ktorý náhle a nečakane zomrel vo veku 39 rokov. Smútočnú rozlúčkovú kázeň predniesol o. mitrátny protojerej Msgr. Michal Szabadoš, pohrebne obrady nad telesnými ostatkami zosnulého vykonal za asistencie prítomného duchovenstva Otec biskup. VIČNAJA JEMU PAMJAŤ!

ABRANOVCE — rodisko Otca ordinára a filiálka farnosti Ruská Nová Ves, oslávila svoj chrámový sviatok v roku 105. výročia trvania svojho chrámu v nedeľu 10. septembra t. r.

„Keď prezeráme úradné zoznamy miest a obcí v našej milovanej vlasti, ako aj iné podobné úradné dokumenty, vaša milá, tak velebne v dôstojnej prírodnej kombinácii sa rozprestierajúca obec, figuruje tam všade medzi prvými. Isteže to vyplýva z abecednej zákonitosti. Za to vy, drahí bratia a sestry, pochopiteľne nemôžete, ale jedno môžete na konto svojho prvenstva dosiahnuť, aby ste vo svojich duchovných i celospoločenských záujmoch, povinnostiach a snaženiach viedli primát, ktorý bude naplňovať vaše šľachetné srdcia spokojnosťou a šťastím. Snažte sa byť prvými nielen v úradných zoznamoch, ale vo všetkých oblastiach a úlohách života, ktoré ste povinní statočne splniť ako občania i ako veriaci.“

Týmto slovami končil svoju kázeň abranovským veriacim o. vedúci redaktor dr. Emil Korba, ktorého na tohoročnú slávnosť chrámového sviatku pozval obetavý duchovný správca farnosti o. Metod Székely. Sv. Liturgiu pri tejto príležitosti slúžil o. Aurel Mihalič, správca farnosti Varhaňovce.

skeho listu. Na zasadnutí ukrajinských biskupov v Ríme minulého roku som sa ani nezúčastnil, ani som nikoho nepoveril zastupovaním alebo schvaľovaním akýchkoľvek dokumentov, ktoré toto zasadnutie prijme a publikuje. Keď sa mi dostala do rúk fotokópia originálneho textu spomínaného listu, ktorý uverejnil vyššie citovaný časopis, považujem za svoju povinnosť, ohraďiť sa proti jeho obsahu, zámerom a predovšetkým protisovietskym tendenciám.

Nemám žiadnu účasť na zostavení tohto listu a nikdy som nikoho nespľomocnil k tomu, aby niečo také v mojom mene podpísal. Ako svätici biskup gr.-kat. prešovskej diecézy podlieham cirkevno-právne prešovskému ordinariátu, ktorý zase podlieha Svätej stolici. Naše biskupstvo ani v minulosti, ani teraz nepatrilo a nepatrí do inej cirkevnej jurisdikcie. Preto s pevnou rozhodnosťou sa dištancujem aj od všetkých, v spomenutom liste uvedených úsilií, smerujúcich k vytvoreniu novej jurisdikčnej sféry. Pretože príslušnosť nášho biskupstva a jeho spoločná denominácia do oblasti gr.-kat. miestnych cirkví, ktoré neochvejne a zásadne zachovávajú vernosť viditeľnej hlave Cirkvi, jedinému autentickému predstaviteľovi jej učiteľského úradu, mohla by veľmi ľahko vzbudzovať dojem, že ja alebo predstaviteľ diecézy, ktorej som sväticím biskupom, stotožňujem sa so zámermi, ktoré predstavujú snahy vyjadrené v tomto pastierskom liste, chcem tu dôrazne k nim vyjadriť svoje odmietavé a nesúhlasné stanovisko. Taktiež vyhlasujem, že ani v minulosti som sa nezúčastňoval na vydávaní spoločných pastierskych listov s biskupmi alebo ordinármi, ktorí nepatria k našej diecéze v ČSSR.

Prosim, aby ste prijali moje úprimné ubezpečenie, ktoré vychádza z úplného lojálneho postoja k nášmu štátnemu zriadeniu a v plnom rozsahu alebo v podstatnom obsahu ho oznámili i širokej, najmä kresťansko-katolíckej verejnosti v ČSSR.

Prešov 5. augusta 1972. Dr. Bazil Hopko, v. r., gr.-kat. svätici biskup prešovský“.

BELŽA — V prvú septembrovú nedeľu t. r. navštívil prvý raz túto svojráznu gr.-kat. farnosť košického dekanátu Otec ordinár J. Hirka, ktorý tu slúžil Sv. Liturgiu a prítomných veriacich povzbudil vo svojej obsažnej kázni k vzornému životu v oblasti duchovnej i spoločensko-občianskej.

Otec ordinár pri tejto príležitosti pozdravil aj duchovného správcu tejto farnosti o. kanonika dr. Štefana Ujheľyho, ktorý 4. septembra, ako sme to už v našom časopise spomenuli v augustovom čísle, dožil sa svojej životnej šesťdesiatky.

UPOZORNENIE REDAKCIE. — Uzavierka príspevkov do Kalendára Slova a Blahovistníka na rok 1974 končí dňa 20. decembra t. r. Príspevky posielajte na adresu redakcie gr.-kat. tlače, Košice, Moysesova 50.

Dňa 26. augusta t. r., ako sme už uviedli v gratulačnej spomienke augustového čísla nášho časopisu, dožil sa svojej životnej sedemdesiatky zaslužilý vedúci košického gr.-kat. chrámového zboru p. Michal Kyca. Košická gr.-kat. farnosť svojho váženého člena pozdravila pri slávnostnej Sv. Liturgii v nedeľu dňa 27. augusta. Pri tejto Sv. Liturgii úspešne účinkoval jubilantov zbor pod jeho vedením. Na konci Sv. Liturgie pozdravil jubilujúceho p. M. Kyca hlavný celebrant o. arcidekan V. Skrodenský a pri tejto príležitosti prečítal osobný list Otca ordinára, podpísaný aj Vladykom Bazilom. Z pozdravného listu uvádzame podstatnú časť:

„Božia dobroprajnosť a nesmierna láska dovoľuje nám spolu s Vami radostne spomenúť, osláviť a pozastaviť sa v tichom zamyslení nad veľkým medzníkom Vášho života. Je to pekná, významná a vo Vašom prípade aj príhodná príležitosť, aby sme so spoločnou radosťou a radostnou vďačnosťou voči Všemohúcemu Bohu, ktorý Vám doprial dožiť sa tejto požehnanej životnej sedemdesiatky, poželali Vám pre prítomnosť i budúcnosť hojnosť ďalších Božích milostí a darov.

Nabáda nás aj k tomu, aby sme Vám vrúcne poďakovali za všetko, čo ste svojou vytrvalou vernosťou Cirkvi sv., zanietenou láskou k nášmu obradu, najmä k povzneseniu nášho liturgického spevu v Košiciach i na iných miestach svojho životného pôsobenia vykonal. I v oblasti osobného života ako manžel a

otec, s príkladnou zodpovednosťou ukázali ste svoju šľachetnú vernosť, obetavú lásku a veľmi príťažlivý vzor.

Toto všetko nás vedie k tomu, aby sme Vám, drahý brat Michal Kyca, pri prevzácnej príležitosti Vašich 70. narodenín s vďačnou láskou a bratskou úctou pozdravili a s úprimným srdcom pripojili sa k tým, ktorí Vám vyslovia k tomuto životnému jubileu svoje najsrdečnejšie Na mnohaja i blahaja ljeta!

Nech Dobrotivý Vládca a Najštedrejší Darca milostí naplní Vaše šľachetné srdce najplnšou mierou nevädnucej duchovnej radosti, 70 rokov životom putujúcu schránku tela neumdlievajúcim zdravím a Vašu budúcnosť zabezpečí tou láskou, pokojom a šťastím, ktoré z Neho vychádzajú i k Nemu vedú!

Ste šťastná a krásna krajina

Tieto slová vyslovil prof. dr. Jozef Papin, rektor univerzity Villanova v Spojených štátoch a citovali ich Východoslovenské noviny (č. 184, ročník 1972, str. 3), ktoré o tomto významnom súčasnom mysliteľovi okrem iného v citovanej reportáži uviedli:

„A univerzitný profesor dr. Joseph Papin z Philadelphie sa nestačil čudovať, ako sa Bardejovské Kúpele od roku 1967, keď tu naposledy bol, zmenili... Ani si nerozbalil batožinu a už sa kochal v krásach i tichej pohode kúpeľov — prostredí, do ktorého sa rád vracia, lebo je veľmi spokojný nielen s ich službami, ale i s výsledkom liečebných kúr. Jeho predkovia už odišli dávno do Spojených štátov. Je zo štvrtej generácie Papinovcov a tak pekne hovorí po slovensky, až sme sa čudovali. Nakoniec profesor Papin hovorí štrnástimi jazykmi a v desiatich prednáškach. A ako sám povedal, nikde nezabudne zdôrazniť, že je pôvodom Slováč.“

Radi citujeme hrejivé uznanie lásky, obdivu a vernosti nášmu Východoslovenskému kraju, tým viac, že vychádzajú z úst tak významnej a výraznej osobnosti súčasného filozofického sveta na Západe. Prof. dr. Papin je všeobecne uznávanou autoritou v oblasti priekopníckeho procesu vývoja filozofie a dosiaľ vydal tieto významné štúdie: *Dynamizmus v kresťanskom myslení a konaní*, *Otvorenosť smerom k svetu*, *Ľudská spoločnosť na prahu tretieho milénia a iné*.

z kresťanského sveta

Človek nesie zodpovednosť za svoje skutky

„Je znakom osobitnej veľkosti človeka, ktorý si týmto spôsobom v sebe odzrkadľuje obraz boží. Človek je princípom a príčinou svojho konania, a tým je pánom a nesie zodpovednosť za svoje skutky. Aký vzťah je však medzi rozumom a vôľou? Veď ľudský rozum nie je sám osebe slobodný, ale určený poznanou pravdou. Áno, táto pripomienka je správna. Ale vo vzťahu medzi rozumom a vôľou ide o zvláštny spôsob vzájomnej súčinnosti. Rozum predkladá vôli spoznaný predmet a súčasne jej podáva aj dôvody pre rozhodnutie. Je to veľmi dôležitá fáza mravného života. Ale posledné rozhodnutie patrí vôli, ktorá môže rozumom predkladanú a odporúčanú skutočnosť prijať alebo neprijať. Môže dokonca ovplyvniť aj rozum, aby vyvíjal svoju činnosť istým smerom. Preto môžeme hovoriť o slobode myslenia. Teda máme možnosť rozhodovať o svojich skutkoch, máme slobodu. A preto sme schopní robiť dobre, ale žiaľ, sme schopní aj robiť nedobre. V tom je dramatickosť ľudského života a dramatickosť dejín. Toto si pripomíname, aby sme si uvedomili, že v mravnom živote človeka sa povinnosť stretá so slobodným rozhodovaním. A ako treba bdieť nad dodržiavaním povinností, tak treba rešpektovať, do najväčšej možnej miery aj slobodu rozhodovania.”

(Z prejavu Sv. otca Pavla VI. na všeobecnej audiencii 16. aug. t. r.)

NAJvyšší súdny dvor Izraela odmietol minulé návrh Dávida Bittona, aby sa obnovil súdny proces s Kristom. Svoju žiadosť odôvodňoval tým, že svojho času sa proces nevedel podľa vtedajších právnych predpisov. Izraelský súdny dvor v odpovedi uviedol, že proces nevedel židovský súdny tribunál, ale rímsky.

MALCOIM MUGGERIDGE, známy anglický spisovateľ a novinár, rozvíril kampaň v záujme toho, aby najbližšiu Nobelovu cenu mieru dostala Matka Terézia z Kalikaty.

V RÁMCI PRIPRAV na 40. eucharistický kongres, ktorý bude v marci budúceho roku v Melbourne, v miestnom biskupstve vyše 50 tisíc veriacich v takmer 5 tisícich skupinách študuje problém kresťanskej obnovy. Otvárajúcim námetom je: „Čo znamená byť dobrým susedom na veľkom sídlisku sveta.“

KARDINÁL MAURER protestoval u bolivijskej vlády proti zatknutiu o. K. Webera, ktorý pracoval v cirkevnej organizácii na pomoc obyvateľstvu menej rozvinutých oblastí krajiny.

KRESTANIA A POLITIKA — je téma, o ktorej sa diskutuje na súčasných sociálnych týždňoch vo Francúzsku. Podľa zámerov organizátorov stretnutia v týchto Týždňoch sa majú pričiniť o prehĺbenie záujmu kresťanov o politický život.

PAVOL VI. požehnal nový strieborný relikviár, do ktorého uložia telesné pozostatky pápeža Celestína V., ktorý umrel v roku 1296, niekoľko rokov po zrieknutí sa svojej hodnosti pápeža. Relikvie Celestína V. uložia v obnovennej aquilskej mariánskej bazilike.

BISKUPSKÁ KONFERENCIA V CHILE — riadiac sa smernicami Svätej Stolice — vydala vyhlásenie, že pre nedostatok kňazov v tejto krajine zavedie sa praktika hromadného rozhrešenia. Smernice Sv. Stolice predpokladajú, že rozhodnutie o tom, či existujú zodpovedajúce podmienky pre udelenie hromadného rozhrešenia, patrí jednotlivým ordinárom.

PUTOVNÉ MÚZEUM o živote dieťa a pôsobení pápeža Jána XXIII. otvorili v sídle jeho rodnej diecézy Bergamo, odkiaľ ho preniesú do pápežovho rodu Sotto il Monte.

OBYVATELSTVO SVETA — podľa najnovších údajov, ktoré uviedli prednadvorní Kat. noviny — k 1. 1. 1971 vykazovalo 3 509 290 000 osôb. Z toho bolo 1 120 442 000 kresťanov, medzi nimi 690 442 000 katolíkov, 280 000 000 protestantov a 150 000 000 ortodoxných.

Jednou vetou

Pápež Pavol VI. prijal na súkromnej audiencii svetoznámeho chirurga prof. J. Whita z Clevelandu, ktorý sa zúčastnil na Medzinárodnom kongrese o transplantácii orgánov vo Fiuggi Terme — **Kanadská biskupská konferencia** na svojom poslednom zasadnutí rozhodla sa usporiadať kurzy liturgickej výučby pre Eskimákov a Indiánov, žijúcich v krajine — **Viaceri americkí biskupi** vo svojich pastierskych listoch vyzvali vládu USA, aby bezodkladne podnikla kroky v záujme ukončenia vietnamskej vojny — **V Ríme**, v chráme sv. Kozmu a Damiána, prvý raz bol uzavretý sobáš v jazyku esperanto — **Prezident Ugandy** generál Amin Idi Dada, ktorý je mohamedánom, vyhlásil sviatok sv. ugandských mučeníkov za národný sviatok — **Skupina kat. kňazov** na Filipínach poslala vláde memorandum, v ktorom žiadajú zrušenie amerických vojenských základní v krajine — **Film** o sv. Augustíni natočil režisér R. Rosselli pre taliansku televíziu — **Posvätná kongregácia** pre kult Boží ohlásila prísne výhrady proti svätostánkom (kivotom) zo skla — **V Mnichove** sa prednadvorným uskutočnil kongres teológov, filozofov a lekárov, ktorí rokovali o otázkach vplyvu športu na osobnosť človeka — **V Rio de Janeiro** miestny ordinár kardinál Sales menoval za vikára rehoľnú sestru M. A. Azcune — **Kardinál P. Gioe** umrel v polovici augusta t. r. vo veku 92. rokov — **Brat Pavla VI.** Luigi dostal nedávno založenú dostovskú cenu, ktorú udeľujú za spoločensko-politickú činnosť slúžiacu dôstojnosti človeka — **Vo veku 104 rokov** umrel najstarší kňaz v Portugalsku o. S. Gonzalves — **Biskupi Tanzánie** uverejnili pastiersky list, v ktorom píšú, že súčasný svet hľadá jednotu a spoluprácu — **V Lurdoch** zomrel v nedeľu 27. augusta t. r. vikár Sv. otca kardinál del' Aqua — **A Northampton** (Anglicko) prijal kňazskú vysviacku 79-ročný profesor R. Murtegh — **V Ostrihome** boli trojdňové slávnosti pri príležitosti 500. výročia smrti slávneho ostrihomského arcibiskupa Jána Vitéza, vynikajúceho humanistu a prvého kancelára bratislavskej Akadémie istropolitany — **V Bejrute** bol v auguste výročný kongres hierarchie a duchovenstva gréckokatolíckej cirkvi melchitov, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia všetkých biskupstiev Blízkeho východu — **Arcibiskup A. Fernandes**, predseda Svetovej konferencie viery pre mier, odoslal K. Waldheimovi osobitné posolstvo, zdôrazňujúce podporu pripravovanej svetovej konferencii o odzbrojení — **Zo spisov** bl. M. Kolbeho vyšli prednadvorní v Ríme prvé dva zväzky — **Dekanom** teologickej akadémie v Budapešti na šk. rok 1972–73 zvolili prof. dr. Jozefa Félegyházyho.

„Znakom i povinnosťou nášho času je zjednocovanie mierotvorných ideálov a služba ich síl — prostredníctvom medzikonfesijnej konsolidácie — progresívnemu kresťanskému spoločenstvu, ktorá si uvedomuje nutnosť a dôležitosť činnosti nasledovania Krista v zápase za trvalý a spravodlivý mier medzi národmi a za usporiadanie ľudského života na spravodlivých zásadách.“

(Metropolita Nikodim, predseda Kresťanskej mierovej konferencie)

EKUMENIZMUS

DIMITRIOS I., nový ekumenický carihradský patriarcha, zaslal pri nastúpení do svojho úradu Sv. otcovi Pavlovi VI. telegram tohto znenia: „Modlím sa za Božiu lásku a milosrdenstvo pri riadení posvätného úradu, posielam Vašej Svätosti svoj najúprimnejší pozdrav a prosím o požehnanie.“

MONTSERRAT, slávny monastier pri Barcelone bol hostiteľom týždenného ekumenického stretnutia zástupcov Svetovej rady cirkví a Cirkvi katolíckej. Stretnutie bolo prípravou pre Svetovú oktavu modlitieb za zjednotenie kresťanov na rok 1973.

V JAPONSKU začali práce na preklade Písma Sv. do japončiny, ktoré budú prekladať dve skupiny odborníkov zostavených z katolíkov i protestantov.

V PORT GRIMAUD otvorili prvý ekumenický chrám vo Francúzsku, v ktorom sú teraz každú nedeľu bohoslužby katolíckej a reformovanej cirkvi.

V LIBANONE stretli sa predstavitelia kresťanov a moslimov z 20 krajín na sympóziu „Dialóg kresťansko-musulmanský“, ktoré prebiehalo pod patronátom Svetovej rady cirkví.

V DACHAU usporiadali v predvečer otvorenia olympijských hier v Mníchove, predstavitelia katolíckej, protestantskej a židovskej cirkvi ekumenickú slávnosť, na ktorej spolupracoval aj Medzinárodný výbor bývalých väzňov povestného tábora smrti.

KONFERENCIA Svetovej rady cirkví v holandskom Utrechte schválila rezolúciu, ktorá vyzýva USA, aby zastavili bombardovanie hrádzi vo Vietname a stiahli odtiaľ do konca roku všetky svoje vojská.

Z myšlienok o kňazskej službe

Ovocie našej kňazskej služby pri oltári pre duše, najmä pri Sv. Liturgii, má stále dozrievať v láske až do tej výšky, kde výrok sv. Jána „Boh je láska“ nebude abstraktnou frárou, ale výkrikom a volaním po pravde a spravodlivosti tisícom a keď smäd po láske a ľudskosti bude nám prenikať do umu i srdca.

Boh je láska — hovorí sv. Ján a čo sme my? My sme dlžníkmi tejto lásky, ktorí nebudeme môcť vrátiť to, čo sme prijali. *Boh je láska. Nič z toho čo dal, nedal preto, že musel, ale preto, že chcel. A chcel preto, že miloval a miluje. Boh je láska a nič nemôže od nás prijať okrem lásky. Či miluješ Boha, to ti povedie ľudia: oltárni bratia, veriaci, manželka, deti, rodičia a vôbec človek.*

Ak z našej lásky nemajú nič ľudia, nemá z nej nič ani Pán Boh.

Ak niekto povie: Milujem Boha a nenávidí svojho brata, je luhár — pripomína nám sv. Ján. Je luhár, kto v chráme alebo pri chráme hovorí veľa sladkých slov, kto pred oltárom kľaká na kolená a krčí sa od poníženosti, ale na ulici sa vypína nad všetkých. Je luhár, kto sa naoko celý ponúka do služieb Bohu, ale nepomôže babičke vstúpiť do autobusu.

Sú tri oporné body kňazstva: Kňaz — oltár — duša.

Keď jeden z nich vypadne, padá všetko. Ako každé teleso na zemi nadobúda podľa fyzikálneho zákona svoju pevnú polohu troma bodmi ležiacimi nie v tej istej priamke, tak aj pevnosť, opravdivosť a vieryhodnosť kresťanského bytia dostáva svoju polohu a oprávnenie troma bodmi nie v tej istej rovine pôsobiacimi. Oltár — na ňom prítomný Boh. Duša — človek vo svojom zápase o časné a večné bytie. Kňaz — povolaný Bohom medzi oltár a duša.

(Vybral a prel. o. A. Zima)

Slovo o dialógu

Najkrajší titul, ktorý si privlastňujeme my kresťania je názov Svätý ľud boží. Uvedomujeme si, že sme jedna rodina, ktorej otcom je Boh. Spája nás viera a milosť. Ale nezabúdame tiež, že sme synmi a dcérami človeka. Mali by sme tvoriť všetci jednotu, avšak i nás kresťanov zasahuje bolestná rana — nejednota.

Hľadáme príčiny a prichádzame k uzáveru, že sú v nás v kresťanoch. Sme príliš orientovaní na seba a málo na Boha. Kristove slová: „Nechaj všetko a nasleduj ma. Vezmi svoj kríž... i Miluj sa navzájom...“ neberieme váž-

ne. Nečudujme sa potom, že sa nevieme navzájom pochopiť.

Treba sa nám zbližiť a hojiť ranu, ktorá bolí. Máme jedného Otca — Boha, jeden krst i jednu vieru, ale mnohokrát chýba jedna láska, o ktorej vieme, že je spojitom dokonatosti. Keby sme mali Kristovu lásku, nič by nám v tom neprekážalo. Bolí by sme jedno telo a jeden duch.

Túžime po bratskej jednote. Preto musíme nadviazať dialóg.

Slovo dialóg v pokoncilovej terminológii zahrňuje do seba všetkých ľudí a má hlboký obsah. Nevyjadrujeme ním výmenu názorov pri zábavnom posedení, ani stretnutie, z ktorého jedna strana odchádza ako víťaz a druhá s porážkou. Dialóg znamená stretnutie priamych, úprimných ľudí, ktorí sú pripravení dávať a prijímať, ktorí hľadajú pravdu, nie osobný prospech.

Z toho vysvitá, že dialóg je ťažká úloha a dobre ho uskutočniť je veľké umenie. Kto má odvahu začať dialóg v takejto forme? Mali by sme ju mať všetci, ktorí sa hrdia nazývať kresťanmi. Denne sa musíme stretávať v dialógu s Bohom. Boh na nás čaká. O ňom nepochybujeme, že sa nám chce rozdávať, že je pripravený prijať náš dar. Chce nám dať seba a od nás nechce nič iba naše slobodné rozhodnutie. Kto sa nevie denne postaviť pred Boha, aby ho celého prijal a celý sa mu daroval, ten ešte nedospel na úroveň pokoncilového kresťana.

Pochopme už raz, že naše poslanie v tomto svete je: Spojiť sa s Bohom skrze Krista, nášho Pána. Skrze Eucharistického Krista vo sv. prijímaní. Nechaj mu celý priestor svojej duše, aby v ňom rozvinul svoj božský život. Slovom, v úplnom darovaní a prijímaní v čistej a nezištnej láske nadviazať dialóg s Bohom a cez Boha so všetkými a so všetkým!

B. U.

FALOŠNÝ ZÁPISNÍK

Prišli ku mne dvaja mladí ľudia, aby som niečo urobil, lebo už nemôžu ďalej spolu žiť.

Vyzval som obidvoch, aby hovorili úprimnú pravdu. Najprv som dal slovo manželke:

– Nech urobím čokoľvek, nič mu nie je dobré, na všetkom nájde chybu, už som z toho zúfalá.

Manžel mi hodil na stôl zápisník a poznamenal:

– Čítajte, tam to máte presne udané. Ručím svojou hlavou, že všetko je číra pravda.

Čítal som: 25. V. 1971 polievka presolená, mäso rozvarené.

– Áno, tak to bolo presne, ako ste prečítali, – poponáhľal sa priložiť manžel.

– Lenže údaj je neúplný, – pridala som ja.

– Ako to? – spýtal sa urazený mladý muž, – vy ste tú polievku koštovali a mäso jedli alebo ja?

– Neuvedli ste koľko ráz bola polievka riadne osolená a mäso správne uvarené. Len vtedy by to bola celá pravda. Ako vidím z ďalšieho vo všetkom spomínate len nedostatky svojej manželky, jediný jej dobrý skutok tu nie je zaznamenaný. Chcete povedať, že vaša manželka neurobila nič dobrého, odkedy ste spolu?

– To teda nie, odpovedal prekvapený.

– To znamená, že váš zápisník je falošný a nemôžete sa naň odvolávať.

Manžel na mňa pozrel a nevedel sa zmôcť na slovo.

Každý človek má svoje hodnoty i chyby. Práve tie hodnoty nás držia pospolu v rodine i v spoločnosti a prinášajú pre všetkých zdravé ovocie. Kto však na druhom vidí len chyby a zatvára oči pred jeho hodnotami, rozbíja rodinu i spoločnosť, lebo samé chyby prinášajú negatívne výsledky nemôžu priniesť.

KLIATBA CHAMTIVOSTI

Rozprávala mi to stará ženička.

Mali polia pri rieke. Úroda bola bohatá. Bola žatva, ľudia pracovali od svitu do noci. Tešili sa, že chleba bude v hojnosti. Ale prišiel lejak, ktorý trval celý deň. Voda vystúpila z brehov a jej dravé prúdy brali snopy zbožia a odnášali ich so sebou na cudzie role. Len čo voda upadla, ľudia išli hľadať svoje zbožie a zachrániť, čo sa dalo.

Lenže, ktorý snop bol čí? Na žiadnom meno nebolo. Ľudia sa vadili, trhali si snopy z rúk, ale nikto nemohol nikomu dokázať, ktorý je jeho. Nebolo možné dôjsť na roľu vozom, lebo kolesá sa zarezávali do premoknutej pôdy. Používali sane, hoci bolo leto.

Viacerí vyvrátili naložené sane do bariny s odôvodnením, že ide o ich zbožie a radšej nech vyjde na vnivoč, než by ho mal požívať druhý. A tak ľudská chamtivosť narobila väčšie škody ako povodeň.

Ale jej následky nezostali len na poli. Ľudia sa mesiace ba i roky hnevali, nerozprávali a obchádzali.

Áno, chamtivosť prináša len skazu, a to tak v hmotnom svete, ako aj vo vzájomnom nažívaní.

MODERNÝ OTROK

Sedel v krčme pri stole a plakal. Už mal pod klobúkom, ale nebol ešte celkom zrúbaný. Zdvihol trúsucou sa rukou pohárik a chrapľavým hlasom povedal:

– Teraz prepíjam šaty svojich detí, ktoré chodia biedne oblečené, lebo ich otec je pijačisko.

Vypil, utrel si ústa, položil hlavu do dlaní a plakal ďalej. O chvíľu nalial zas, zdvihol pohárik, krútil hlavou hnevom a vravel:

– Teraz prepíjam šťastie svojich detí, ktorým ničím mladý život svojím korhel'stvom.

Tretí raz nalial a so zlosťou povedal: – Teraz prepíjam česť svojich detí, ktoré každý v dedine volá len: deti toho ožrana.

– Zabudol si na svoju ženu, ktorú si včera zmlátil, ale z výplaty si jej haliera nedal. Tam v horúčave okopáva zemiaky, aby si mal čo jesť, ozval sa ktosi.

Opilec vstal, zdvihol ruky a hovorí: – Žena moja zlatá, prečo si sa vydala za takého naničhodníka?

– A prečo piješ, keď vieš aké to má následky?

– Lebo musím, musím. Nohy ma nesú do krčmy, ruka mi siahla po fľaši, hrdlo mi horí za alkoholom.

– Tak ti vezmem fľašu ja a nebudeš piť, – povedal iný.

– Chceš byť dnes mŕtvý a chceš, aby ja som odvisol na šibenici? – reval.

Chytil fľašu, praštil ňou o stenu a zvalil sa pod stôl.

Moderný otrok.

Pozor! Alkohol zotročuje opilca i jeho rodinu. A kto si na ňom rád pochutnáva, nech si uvedomí, že je na ceste k otroctvu.

Dr. Ján Bubán

Ťažké rozhodnutie

V týchto dňoch navštívil ma strašný hosť.

– Nevyrušujem? – padla otázka na prahu dverí.

– Keď ty prichádzaš do domu, vždy akosi vyrušuješ.

– Viem, že nie som milo vídeným hosťom, – odpovedala, – ale čo mám robiť? Musím kopať nevolanú, aby som povedala: už je čas! Dnes mám vziať teba alebo tvoju ženu. Rozhodnutie ponechávam tebe.

– Počúvaj, kmotra, – odpovedal som, – ktorý milujúci manžel by neobetoval svoj život za ženu? Pravda, nikto nerád umiera. Ale ja milujem svoju ženu. Keďže je to nevyhnutne potrebné a niet iného východiska, tak vezmi mňa.

– Povedal si to bez vážneho rozmyslenia, – vravela smrť, ktorá sa ukázala u mňa ako hosť. – Toto rozhodnutie nie je predsa také ľahké. Pomysli si len, že umierajúci človek je vlastne v lepšej situácii. Skončia sa všetky starosti. Všetko, čo ťa teraz ešte pritláča, ako napr. ustavičný boj o existenciu, roztržky so susedmi, ťažkosti a strach pred starobou, to všetko sa skončí v jednej chvíli.

– Tak hovoríš, lebo musíš, – odpovedal som. – Potešovanie ľudí, ktorým berieš to najdrahšie, to je tvoja povinnosť. Ale pokiaľ ide o mňa, tak moja nádej bola

vždy silnejšia ako strach. Keď si teda volím smrť, tak nie preto, že by to bolo lepšie východisko pre mňa, ale preto, že milujem svoju ženu.

— Práve preto, že miluješ svoju ženu, mal by si si svoje rozhodnutie dôkladne premyslieť. V šťastnom manželstve, takom, ako je napr. vaše, keď za tridsať rokov boli ste vždy vo všetkom zajedno a kde všetko bolo spoločné, radosti i žiaľ, nešťastnejší je ten, čo zostáva, ako ten, čo odchádza. Ak zostane ona, nebude mať kto utrieť tvojej žene slzu v oku. Spomienky sa budú vraciat pri každej pesničke, pri každej prechádzke. Už len pohľad na tvoju lyžicu, keď bude prikrývať stôl iba pre seba, bude jej spôsobovať bolesť. Zostane osamotená. Odiďu priatelia, lebo kto sa priatelil s vami ako manželmi, často nebude vedieť udržiavať toto priateľstvo s pozostalou stranou. Isteže, všetci ju budú prosiť o odpustenie, pri príležitosti veľkých sviatkov budú jej žičiť všetko najlepšie. Ale tvoja žena bude sama sedieť doma. Hodiny budú tikať normálne, ona sa bude zahŕadievat do nich, ale nikto už nepríde — ani ty, ani ktosi iný, čo by sa na teba opýtal, ako to bývalo predtým... A slová nevypovedanej lásky budú jej ležať na srdci ako ťažké balvany...

— Nie, — zvolal som a chytil som smrť za ruku. — Nemôže to tak byť. Milujem ju viac ako seba samého. Do voľ teda, že ja budem žiť v takom veľkom smútku a ju vezmí na večný odpočinok. Teraz spí hore. Bola unavená. Ale vezmí ju opatrne, neprebudí ju predčasne. Nech otvorí oči iba vtedy, keď zastane pred Božím Majestátom. Nedovoľ jej zobudiť sa včasnšie, lebo by sa veľmi zarmucovala, či si dám rady sám na svete.

Smrť prikývla súhlasne hlavou, potom sa pobrała a zamierila ku schodom, ktoré viedli na poschodie.

— Nie, — zvolal som. — Nechaj mňa ju! Alebo vezmí mňa! Nezniesiem to. Nepočul jej hlas, jej kroky v dome, tiché zvonenie prestierania, keď ráno prichystáva raňajky... Nebudem vládnuť sám sedieť pri stole. Nebudem vedieť večer usnúť, keď nepočujem pri sebe jej ťahák a pravidelné oddychovanie. Bola by pre mňa na svete ešte nejaká radosť, keby sa ona so mnou s ňou nedelila? Kreslo v izbe, na ktorom ona sedávala, plášť, čo visieval v predizbe a ktorý si ona obliekala, tabuľka na dverách, ktorú čistievala každý piatok, každá košeľa, ktorú ona právala, ktorú som vyberal zo skrine... A už celkom zmocňuje sa ma zúfalstvo, keď si pripomeniem všetky svoje nedbalosti. Koľko dojemných slov zostalo nevyslovených, koľko dobra, ktoré som mohol urobiť pre ňu a nevykonal som.

Prečo som čítaval noviny miesto toho, aby som sa s ňou pohovárал, pozrel láskyplným pohľadom na ňu? Predsa je krásna. Milujem ju. A jednako v posledných rokoch som jej to nikdy nehovoril. Nikdy som nemyslel na život, ktorý mi darovala, na jej trpezlivosť, ktorou prekonávala moju netrzeplivosť na ten pohľad, ktorým ma hladkala, na úsmev, ktorý mi posielala z hlbky srdca. Iba teraz viam, že slová „moja žena“ možno opakovať celý život, lebo sú najkrajšími slovami, aké pozná ľudská reč. — Dovoľ mi ešte k nej zájsť, kým nás rozlúčiš. Daj mi ešte týždeň, hoci len ešte tri dni, aby som napravil toto všetko, čo som zanedbal...

V tom momente smrť zišla zo schodov a zamierila k dverám.

— Zistila som v mojej knižke, že som si pomýlila číslo domu, — povedala smrť. — Ako vidím, vy dvaja ste o niekoľko strán ďalej... Prosím veľmi za odpustenie, priateľu. Ale využij tento čas, čo ti teraz zostáva. Lebo keď prídem znovu, nedám ti tri dni času, nedám ti ani len tri minúty, aby si mohol napraviť všetko, čo si zanedbal za tridsať rokov...

(JO ROESSLER — prel. T. M. Raslavický)

Svedectvo ľudskosti

Koncom roku 1944 dostal Rudolf Schimek tento list s dátumom 14. 11. 1944 od svojho brata Otu:

„Drahý Rudko, pozdravujem Ťa, ako aj mamu, Fredu, Minu, Ruženu, Micu, Elu, Fredla, Müllera, ujka P..., Tetu Minu, tetu Poldu, posledný raz, lebo dnes odchádzam k Bohu do neba, kde už čaká na mňa otec (otec už dávnejšie zomrel —

poznámka). Všetci sa raz pri zmŕtvychstaní uvidíme v nebi. Ďakujem predovšetkým svojej drahej mamičke za všetko dobro, ktoré mi urobila; venovala mi mnoho námahy. Boh vynahradí to mojej mamičke v nebi. Ďalej ďakujem Frede, že mi urobila toľko dobrého. Mal som ju veľmi rád. Veľa povďačnosti mám za všetko dobré voči Ružene a taktiež pánu Müllerovi a Fredlovi, ujkoví P..., tete Mine a tete Polde, za všetko dobré, ktoré mi urobili.

A teraz, drahý Rudko, končím svoj list. Nech Vás všetkých ochraňuje Boh, aby ste všetci prišli za mnou do neba. Pozdravuje Ťa veľmi srdečne Tvoj veľký brat Oto Schimek.“

„P. S. Neplačte, idem šťastný do vlasti. Ešte raz Vás všetkých srdečne pozdravujem. Nech Vás Boh ihneď obdarí pokojom a mne dožiči šťastný odchod do vlasti. Viem, že vždy som v rukách Božích. On túto záležitosť správne zariadi a skvele ukončí. Moja vec sa ľudom objasní až neskôr, možno že iba v lepšom živote. Som v nálade radostne povznesenej. Čo máme stratiť? Nič, iba svoj biedny život, veď dušu oni nemôžu zabiť. Aká nádej!“

Na okraji boli dopísané slová:

„Divizny kaplán bol u mňa, modlil sa so mnou a odprevádzal ma na mojej poslednej ceste.“

Toto je posledný list Otu Schimeka, nemeckého vojaka pôvodom z Viedne, ktorý bol nemeckým poľným súdom odsúdený na smrť a zastrelený. Na jeho hrobe v obci Machowa v Poľsku je nápis: Oto Schimek, nar. 5. V. 1925, zastrelený nemeckou brannou mocou roku 1944, pretože sa vzoprel strieľať do poľského ľudu.

Dlho neboli známe podrobnosti o smrti tohto hrdinského vojaka. Niet poľského svedka jeho zastrelenia, pretože obyvatelia boli vysídlení. Iba tri osoby, ktoré sa koncom roku 1944 tajne dostali na farský cintorín v Machowej, aby tam pochovali mŕtvolu jednej ženy, boli náhodnými svedkami začiatku pohrebu zabitého nemeckého vojaka. Vyhnali ich však z cintorína a pohreb potom prebiehal len za účasti nemeckého vojaka. O objavenie hrobu Otu Schimeka sa pričínila jeho sestra Elfrieda Kujalová, ktorá prišla roku 1970 do Machowej s plánkom cintorína, na ktorom bolo zaznačené miesto, kde má byť pochovaný jej brat. Toto miesto sa zhodovalo s tým, ktoré poznali troja náhodní svedkovia pohrebu z roku 1944.

Oto Schimek vyhlásil pri odchode z domu k vojsku, že nebude strieľať do vojsk bojujúcich s Nemcami, lebo vojna zo strany Nemcov nie je spravodlivá. Ešte tri týždne pred svojou smrťou na svojej dovolenke povedal matke, že jeho ruky nie sú poškvrnené krvou. Potom jeho rodina dostala citovaný list a čoskoro na to prišlo aj oznámenie od vojska, že Oto Schimek bol zastrelený partizánmi. Ale rodina na základe listu, ktorý predtým dostala, poznala aspoň čiastočne pravdu, ale nebola jej známe miesto hrobu Otu. Až po 25 rokoch sa stretla jeho sestra Elfrieda s mužom, ktorý jej prezradil, že bol svedkom jeho posledných dní a smrti. Oto bol podľa neho veľmi nábožný, vynikal najmä v úcte k Bohorodičke. Jedného dňa ktosi udal Otu u veliaceho dôstojníka, že nestrieľa do nepriateľa.

Dôstojník chcel si udanie overiť, a pri najbližšej príležitosti určil Otu Schimeka do popravčej čaty, ktorá mala postrieľať civilné obyvateľstvo, medzi nimi aj ženy. Ale Oto rezolútne odmietol splniť rozkaz, dokonca sa odvážil verejne prehovárať dôstojníka, aby odvolal svoj rozkaz, pretože tento je nespravodlivý. Na to dôstojník stlkol Otu, takže tento nejaký čas ležal nemocný v akejsi šape. Po vyzdravení dôstojník opäť zaradil Otu do popravčej čaty, ktorá mala postrieľať skupinu nejakých partizánov. Oto zas odmietol. Tak sa Oto Schimek dostal pred vojenský poľný súd. Tento nevyniesol hneď rozsudok, ale obrátil sa o inštrukcie do Berlína. Stadiaľ prišla okamžite odpoveď: „Ihneď zastrelíš a zahrabať ako psa.“ Vojenský kňaz sa spýtal v deň popravy Otu, či chce pristúpiť k sv. spovedi. Oto to nepovažoval za potrebné, lebo necítil sa v stave ťažkého hriechu a pristúpil hneď k sv. prijímaniu.

Otu Schimeka skutočne najprv zahrabali ako psa. Ale po nejakom čase ho exhumovali a pochovali jeho telo na cintoríne v Machowej.

(Podľa poľského J. H.)

Hudba a spev

zošľachťujú, povzbudzujú a vychovávajú človeka

Veľkú výchovnú silu hudby a spevu poznali už starí Gréci, ako to ukazuje aj názov slova melódia. Koreň tohto slova „mel“ v latinčine znamená sladkosť, med, príjemnosť. Odtiaľ pochádza slovo melos, čo znamená pieseň, spev. A melódia znamená meniteľný hudobný rytmus, alebo tzv. rytmickú konsonanciu (súznenie, ľubozvučnosť).

Pravidelné rytmické povýšenia a poníženia v hudbe a speve vzbudzujú v duši človeka energiu, vôľu a tak môžu priviesť naše vnútro až k hrdinstvu. Číňania už pred 4 tisíc rokmi mali hudbu a spev chránené štátom, lebo podľa ich presvedčenia hudbou a spevom sa lepšie a ľahšie spravoval národ. Treba pripomenúť, že v tom čase Čína mala zvláštne ministerstvo, ktoré malo na starosti hudbu a spev, aj ich šírenie.

U iných starých národov hudobnú kultúru rozširovalo duchovenstvo. Tak napr. u starých Egypťanov na „slávnosti lámp“ predvádzali až 20 tisíc piesní, ktoré na týchto slávnostiach spieval ľud.

V Starom zákone, žalmy kráľa Dávida spievalo 4 tisíc levitov, a to z dvoch kopcov, aby takto využili rytmické zmeny nábožných melódii aj ich súzvučnosť. V Starom zákone čítame, že hudba a spev rozveseľuje srdce človeka, a v žalme 150. čítame: Chváľte Pána zvukom trúb, chváľte ho žaltárom a gitarou, chváľte ho pri bubne a pri tanci, chváľte ho strunami a orgánom...

Po slávnom prechode Židov cez Červené more, spieval vyvolaný národ spolu s Mojžišom hymnus vďaky.

Hudba a spev sa postupne stali nerozlučným priateľom človeka v jeho radostiach i smútkoch.

Aj dnes máme rozšírenú hudbu a spev, ktoré povzbudzujú, zošľachťujú a nabádajú mladých i starých k tvorivej práci.

Uchvatné a veľmi pekné melódie máme aj v našom cirkevnom speve. Nie div, že mnohých v nedeľu a sviatok láka do chrámu práve tento spev, ktorý blahodarne pôsobí na dušu človeka.

Nech hudba a spev, ktoré sú v takej obľube najmä medzi našimi slovanskými národmi, rozmnožujú a rozširujú lásku a dobré vzťahy medzi národmi celého sveta. Pamätajme, že hudba a spev sú tiež jedným z prostriedkov, ako zachovať mier a dobré spolunažívanie na celom svete!

o. Ladislav Štima

PODPORUJTE NAŠU TLAČ!

Naše mesačníky **BLAHOVISTNIK** a **SLOVO** patria do každej gr.-kat. rodiny!

Príhlášky prijíma PNS prostredníctvom poštových doručovateľov. Nezabudnite sa prihlásiť k odberu časopisov na budúci rok!

SILA PÁNOVEJ VÔLE

Čítal som o jednom profesorovi, ktorého si študenti vysoko vážili nie pre učenosť, ale že ho nič nemohlo vyrušiť z kolaje. Ostal spokojný, čo by sa čo bolo stalo. Úplne panoval nad sebou. Toto sa páčilo žiakom, že si ho ctili ako málokto.

Syn Boží, náš predrahý Spasiteľ, mal úplne v moci svoje city. Ničím sa nedal mýliť. Oстане spokojný, hoci vidí zlomyseľnosť okolo seba. Neodháňa od seba nikoho, hoci mu je jasné, že mnohí iba zo zvedavosti prichádzajú k nemu, alebo z núdze, ako chorí, duševne trpiaci a pod. Niekedy akoby sa rozčúľil, keď privedú k nemu námesačného chlapca, ale to len preto, žeby o jeho moci a láske predovšetkým jeho učeníci ďalej nepochybovali.

Nebojí sa ani vyhrážok farizejov, ktorí sledili za ním, aby ho mohli zmárniť. Keď treba i v sobotu uzdravuje, a keď vidí ako sa pohoršujú a zúria jeho nepriatelia, pýta sa ich spokojne: — Či neodvážujete v sobotu osla alebo voľa, keď ho treba ísť napojiť?

Ale najmä pred a pri smrti dal najavo ako vie panovať nad sebou. Bol si vedomý, aká smrť čaká na neho. Keď sa blížila chvíľa, že sa mal vydať do rúk svojich neprajníkov akoby smelosť v ňom len rástla. Apoštoli sa až čudujú, ako sa ponáhľa do Jeruzalema. Pravda, v Getsemanskej záhrade sa trasie, ale netratí rovnováhu a súhlas s vôľou nebeského Otca.

Svojho zradcu nekarhá ostro, len mu jemne dáva na vedomie, že vie o jeho úmysle, a nazýva ho priateľom. Keď si z neho vojaci posmech robia, keď ho bičujú, trním korunujú, na kríž pribíjajú, neotvorí ústa a neponosuje sa. Ozaj ako tichý baránok ide na smrť.

Vo veľkých bolestiach zabúda na seba, ale nezabúda na svojich a na nepriateľov, pre ktorých prosí o odpustenie. Hluchý je na výsmech a na pichľavé poznámky, čo počuje pod krížom. Úplnou odovzdanosťou porúča svoju dušu nebeskému Otcovi. Keď ho vidí pohanský stotník takto umierať, vzbudí sa v ňom odrazu viera: — Tento bol naozaj Syn Boží! ...

o. Viktor

Z myšlienok na všedný deň

Každý skutok lásky má svoju osobitnú hodnotu. Mária Magdaléna vytiahla myrhorový olej na nohy Pánovi a utierala mu ich svojimi vlasmi. Pán ju nezavrhol. Odmietol však rozhodne Judášovu námietku, ktorú všetci dobre poznáme.

+ Len šťastný môže aj druhých obšťastňovať. Ale byť šťastným možno iba tak, keď zvládneme každú osobnú i mimoosobnú skutočnosť po kresťansky.

+ Ak ten druhý má viac úspechov, väčší počet poslucháčov a priaznivcov ako ty, nesmie to slúžiť ako dôvod pre závisť a nenávisť. Naopak, nech to slúži na tvoje osobné sebaaprehodnotenie, nech je impulzom pre teba, aby si intenzívnejšie a účinnejšie osvedčoval lásku k blížnym.

+ Len vtedy naše slová nadobudnú presvedčivosť u ľudí a váhu pred Bohom, keď budeme stále pripravení zabudnúť na seba a myslieť na bratov. Kde je nezištné sebaobetovanie, tam zaniká egoizmus, potápa sa v láske.

+ Spasiteľ zomrel na kríži za nás a za túto Zem. Preto pri svojom vzkriesení sa stal Pánom Zeme, ktorú vykúpil, aby ju raz odovzdal Otcovi ako Novú Zem a Nové Nebesá.

+ Konanie podľa svedomia je vždy vyššej hodnoty ako snaha všetkým vyhovieť.

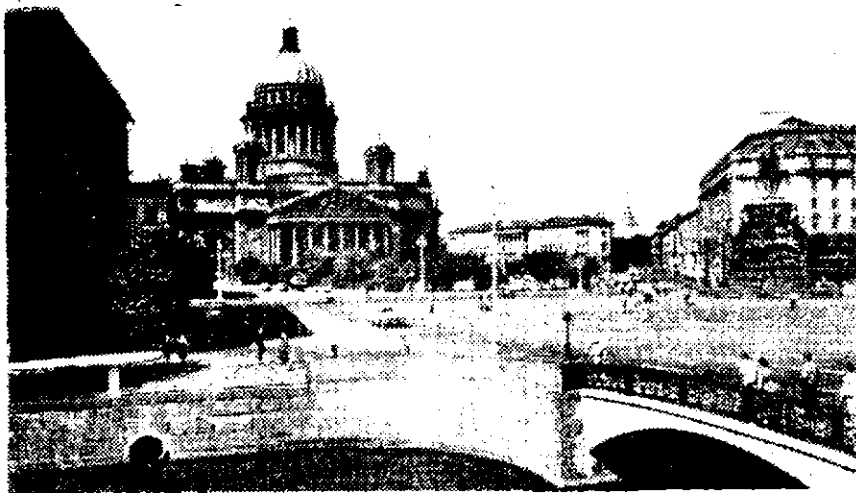
+ Božie slovo nikdy nemôže byť zlozvestou, ale len blahozvestou. Kristus nikoho neodpísal, nezavrhol, ale každému podal pomocnú ruku. Akože sa správam ja, ktorý nosím jeho meno alebo sa ním dokonca honosím?

+ Kristova láska nepozná hraníc. Je to skutočná láska až na smrť. Je súčasne rovnako nepochopiteľná ako pritažlivá. A má nasledovníkov takých výrazných v kolóniách pre malomocných, pri hrdinskej obetavosti osvedčovanej pri živelných pohromách, v hrdinskej službe milosrdnej lásky opusteným, biednym a hladným.

+ Skutky lásky sú rozhodujúce a nie pekné myšlienky a slová o nej.

+ Chceme byť vždy a ku všetkým dobrý.

(Ján XXIII.)

„LENINGRAD za staršej literatúry je viacej známy ako Petrohrad. Je však menej známe, že týmto názvom bol oficiálne nazývaný iba 10 rokov (1914—1924). Jeho pôvodný a dlhodobý názov od r. 1703, kedy bol Petrom I. Veľkým založený, znel Petersburg. Od čias, keď jeho slávny zakladateľ postavil ako prvú stavbu mesta drevený, dodnes existujúci domček s dvoma miestnosťami, uplynulo veľa desaťročí...

PRECHÁDZKY historickými časťami mesta stali sa v mojej pamäti opakovaním dejín ruskej literatúry. Nevývolávali v myšlienkach iba nezabudnuteľné a klasické diela, ktorými ruská literatúra obohatila svetovú kultúru, ale pripomenula aj vlastné časy stredoškolských štúdií, keby som sa s tým všetkým zoznamoval z kníh i profesorských výkladov. Toto živé spomínanie zvlášť výrazne sa prejavilo pri návšteve Puškinovho bytu v dome č. 12 v ulici nad riekou Mojkou.

V PRESLÁVENEJ leningradskej Ermitáži mohol som zblízka vidieť najznámejšie diela európskej výtvarnej klasiky. Reprezentujú ju mená, ktoré sa trvalo vpísali do dejín európskeho a svetového výtvarného umenia.

V PETROPAVLOVSKEJ PEVNOSTI, odkiaľ každý deň o 12. hodine zaznie tradičný výstrel, možno uvidieť prepychovo-skvostnú nádheru náhrobníkov ruských cárov a kniezat, ktorí odpočívajú v chráme toho istého mena. Prehliadka tamajších pevnostných kazemat a väzníc, zasa nám pripomenula miesta, v ktorých trpeli a umierali tí, ktorí sa postavili proti svojvôli a neslobode cárskeho režimu.

ROZSIAHLÝ piskarevský cintorín je miestom posledného odpočinku vytrvalých obrancov a hrdinov tohto statočného mesta, mesta hrdinu, ktorí v rokoch 1941—44 heroicky vzdorovali zbesilému náporu fašistických vojsk.

(Úryvok z príspevku Z mesta bielych nocí, uver. v Kalendári Slova na rok 1973).

Pozoruhodná publikácia Slovenskej akadémie vied

O pohrebnom rituáli a tvarovej variabilite náhrobníkov vyšla vo Vydavateľstve Slovenskej akadémie vied publikácia univ. prof. R. Bednárika Cintoriny na Slovensku. Prináša vzácne materiály o tom, čím prispieval slovenský ľud v priebehu vývoja do kultúrnej pokladnice slovenskej a európskej v oblasti pochovávaní mŕtvych so zreteľom na formy náhrobníkov a na ich umelecké prejavy. Autor rozoberá jednotlivé spôsoby i miesta pochovávaní, sleduje vývin spoločných cintorínov a náhľadov jednotlivých cirkví pôsobiacich na Slovensku na tvary náhrobníkov. Zaujímavá je aj tzv. náhrobníková poézia, ktorú vytvorili ľudoví veršovníci. (308 str., 179 obr., cena 60,— Kčs.)

NAKLADATELSTVO ORBIS (Praha 2, Vinohradská 46) vydalo vynikajúce dielo slávneho polárneho bádateľa P. Freuchena, ktoré dopĺňujú poznatky dánskeho prírodovedca P. Salomonsena. Dielo vychádza pod názvom POD POLÁRNIM SLUNCOM a zoznamuje čitateľa s najsevernejšími oblasťami našej planéty. Spoznáme Arktidu bielej smrti, polárnej žiare, slávnych vtáčích útesov i kvitnúcej tundry.

Kniha nás zoznamuje so životom v týchto odlahlych oblastiach našej Zeme a naozaj poteší každého, kto miluje prírodu. O jej popularite svedčí fakt, že ju preložili a vydali takmer vo všetkých svetových rečiach. Vyšla v edícii Kniha o prírode, má 364 strán a cena viaz. výtlačku je 34 Kčs.

V mesiaci novembri

si z kultúrno-politického kalendára pripomíname tieto významné výročia:

55 rokov Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie, ktorá sa stala prvou víťaznou socialistickou revolúciou na svete.

150 rokov od narodenia významného literáta štúrovskej epochy A. H. Krémeryho (1. 11. 1822).

60 rokov od smrti nášho významného dramatického spisovateľa Jozefa Hollého (3. 11. 1912).

125 rokov od smrti slávneho hudobného skladateľa F. Mendelsohna — Bartholdyho (4. 11. 1847).

100 rokov od narodenia zaslužilého zberateľa ľudových piesní, skladateľa dr. Dezidera Lauka (8. 11. 1872).

100 rokov od narodenia významného priekopníka československej vzájomnosti a obetavého lekára na Kysuciach dr. Ivana Hála (11. 11. 1872).

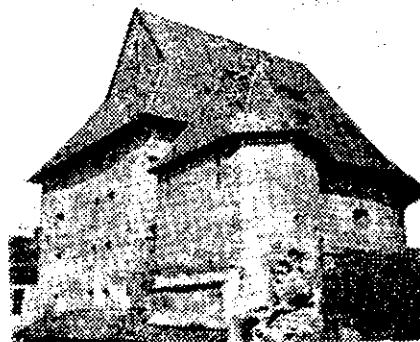
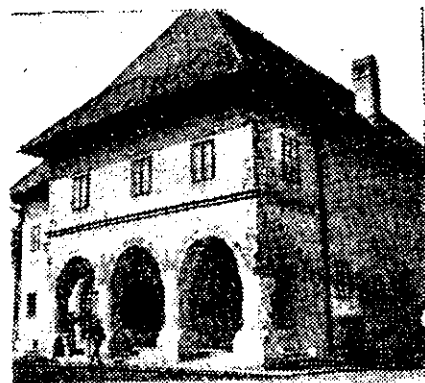
125 rokov od smrti spisovateľa a verného hlásateľa slovanského bratstva Josefa Jungmanna (14. 11. 1847).

185 rokov od smrti skladateľa Ch. Willibalda Glucka (15. 11. 1787).

55 rokov od smrti vynikajúceho a svojrázneho sochára svetového formátu Augusta Rodina (17. 11. 1917).

410 rokov od narodenia svetoznámeho španielskeho dramatika Lope de Vegu (25. 11. 1562).

300 rokov od narodenia Jána Fischera — Piscatorisa, autora dizertácie O pôvode, práve a užitočnosti slovanského jazyka (30. 11. 1672).

OBNOVENÉ historické objekty v starodávnom BARDEJOVE, ktorý oslávil v tomto roku 725 rokov svojho trvania.

Pri priateľovom hrobe

Klopeme na dvere priateľovho domu,
klopeme na rakev a na náhrobný kríž,
klopeme v dôvere, veď nie hocikomu —
priateľu, otvoríš...?
Vypovieš slovo voľno
a pozveš si nás ďalej?
A svojím doma riekneš —
nuž hľa,
prišli priatelia,
tak synu, nože nalej,
a nech sa s nami spolu veselí...

Na otázky iba ticho dáva odpoveď,
hrobové ticho
a mlkoto.
Priateľu drahý, bol si tu
a už ťa niet...
No my sme tu a všetci pospolu
klopeme na rakev
a na náhrobný kríž,
lebo aj my sme tvoji
a tak aj nám patrí pol bólu,
o ktorom ty už nevieš
a ho necítiš.

Kyticu nezávdnutých spomienok
višme na rov tvojho hrobu
a za hrst prosieb z Otčenáša...

Marián Skala

Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Redakcia Košice, Moyseova 50. Administrácia Bratislava, Kapitulská 10.

Vydáva Spolok sv. Vojtecha, Trnava v CN Bratislava. Rediguje redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor dr. Emil Korba.

Uzávierka 7 týždňov pred vydaním čísla. Neobjednané rukopisy nevraciamy a nehonorujeme.

Povolené SÚTI 245/69 — sekr. z 20. VI. 1969.

Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov.

Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.

kultúrne rozhľady

VYSTAVA ÚSPECHOV v oblasti životnej a kultúrnej úrovne sovietskeho ľudu pri príležitosti 50. výročia založenia Sovietskeho zväzu, ktorá je inštalovaná v areáloch zjazdového paláca v Prahe, je prístupná v dňoch od 7. novembra t. r. až do 7. januára 1973. Návštevníci tejto rozsiahlej výstavy majú možnosť vidieť po jej prezretí aj niektorý zo série 44 celovečerných filmov sovietskej produkcie. ČSD poskytuje návštevníkom výstavy 50-percentnú zľavu.

PRI PRÍLEŽITOSTI XX. OLYMPIJSKÝCH HIER otvorili v Mníchove výstavu Svetová kultúra a moderné umenie, ktorá ukazuje, ako mimoeurópske kultúry ovplyvnili európske umenie v dobe od začiatku XIX. st.

LUDSKÉ A SOCIÁLNE HODNOTY SLOVANSKÝCH LITERATÚR bolo témou medzinárodného kolokvia, ktoré v rámci Medzinárodného roku knihy zorganizoval Ústav pre výskum literatúry Poľskej akadémie vied v prvej polovici septembra t. r.

POČAS LETNÝCH MESIACOV bola v hlavnom meste Francúzska v Paríži výstava vzácných kníh medzi ktorými na čelnom mieste bolo aj Gutenbergovo sv. Pismo z roku 1455.

SLOVANIA A RUSKO je názov zborníka prác, ktorý vydal Inštitút slavistiky a balkanistiky Akadémie vied ZSSR v moskovskom nakl. Nauka na počesť 70. narodenia významného sovietskeho slavistu S. A. Nikitina. Sú to príspevky o vzťahoch jednotlivých slovanských národov k Rusku od raného stredoveku až po súčasné obdobie.

V ORAVSKEJ GALÉRII V DOLNOM KUBÍNE je do konca tohto roka inštalovaná výstava k príležitosti 150. výročia narodenia Petra Michala Bohúňa a ďalších slovenských umelcov XIX. st.

RUINY FILISTÍNSKEHO CHRÁMU z 9. str. pred Kr. objavili v Tel. Kasille, severne od Tel Avivu. Archeológovia sa domnievajú, že chrám pravdepodobne zničili vojská kráľa Dávida.

V OBRAZÁRNI PODUNAJSKÉHO MÚZEA usporiadalo riaditeľstvo tohto múzea výstavu z tvorby akad. maliara Mikuláša Klimčáka, ktorú slávnostne otvoril dňa 17. augusta t. r. Ing. arch. J. Hraško, riaditeľ Slov. národnej galérie.

A. GUREVIČ, známy sovietsky estét, podáva v knihe Kategoriji srednovekovej kultury rozbor kultúry stredovekej Európy na širokom pozadí sociálnom, mravnom, náboženskom a i., bez ktorého sa nedá pochopiť celkový prínos umenia a literatúry.

PARÍZSKE NAKL. GALLIMARD vydalo knihu troch posledných básnických cyklov známeho gréckeho básnika Jannisa Ritsosa, ktoré napísal v koncentračných táboroch Jura a Leros, kde ho väznili do r. 1967.

HANS CIBULKA, pôvodom Čech, ktorý žil v Taliansku a teraz žije v NDR, je autorom knihy o Taliansku, ktorú napísal o prostredí ostrova Hiddensee.

V RUSKOM PREKLADÉ vyšli v nakl. Sovietsky spisovateľ verše známeho arménskeho básnika Samuela Grigorjana. Kniha vyšla pod názvom Padá sneh a je zhrnutím autorovej lyrickej tvorby.

GRIGORIOS STATHIS, mladý teológ a muzikológ strávil 20 mesiacov na hore Athos, aby preskúmal a skatalogizoval okolo 2200 rukopisov byzantskej hudby.

V BRNE — HORNÍCH HERŠPICÍCH v chráme sv. Klementa posvätili pamätnú tabuľu O. B. Wražinovi, ktorý v tejto farnosti pôsobil 54 rokov aj ako zaslúžilý verejný pracovník v mierovom hnutí a v Čs. Červenom kríži.

NOVÁ ČS. ROZHLASOVÁ STANICA DEVÍN, ktorá vysiela od 4. septembra t. r., má za zvučku motív z opery národného umelca Eugena Suchoňa Svätopluk.

LEGENDU O SVÄTOM VÁCLAVOVI od Karla IV. ako voľné listy v bibliofilskom vydaní vydala Lyra Pragensis. Cena 125 Kčs.

V CHRÁME SV. TROJICE Damilovho kláštora v Pereslavl-Zalesskom v Sovietskom zväze začali reštaurovať fresky zo 17. st.

SLOVENSKÉ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVO (Bratislava, Sasinkova 5), vydalo v nedávnych dňoch okrem iných pozoruhodných publikácií aj II. diel SLOVENSKEJ LEXIKOLOGIE (náuka o slovnej zásobe), ktorý je určený predovšetkým pre poslucháčov vysokých škôl, ale pri nedostatku podobných príručiek ju môžu vhodne použiť aj učitelia, publicisti, kazatelia a ostatní záujemci o materský jazyk. Autorom je Pavel Ondrus. 96 strán, cena 9,50 Kčs.

V SPN vyšla aj kniha B. V. Zejgarnikovej ÚVOD DO PATOPSYCHOLÓGIE. Poslaním knihy je podať vyčerpávajúci výklad všetkých odvetví patopsychológie. Kniha je určená poslucháčom psychológie, lekárom a všetkým, ktorí pracujú v oblasti psychológie. 176 strán, cena 16,50 Kčs.

V edícii KNIŽNICA VŠEOBECNÉHO VZDELANIA vydala SPN veľmi hodnotné, zaujímavé a cenné zväzky, z ktorých zvlášť odporúčame tituly: AKO RECITOVAŤ PRÓZU A POÉZIU (autor L. Rybár, cena 4 Kčs) a ZAUJÍMAVOSTI Z DÁVNEJ MINULOSTI (autor dr. V. Kopečný, cena 7,50 Kčs).